

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre — — 36 kor
Fél évre — — 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hónap — — 3 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyenlő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 32.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasarnap, december 16.

Vádolunk . . .!

Zola híres szállóigéje jut eszünkbe, a mikor hirt adunk arról az újabb botrányról, mely Arad városát fenyegeti.

—'accuset Vádolunk!

Vádoljuk Arad előjáróságát és közérlelmezési hivatalát azért, mert fej nélkül intézte e város lisztellátásának ügyét. Az Országos Közérlelmezési Hivatal ugyanis egyszerűen törölte Aradot — egy egész hónapra — a liszttel ellátandók ivéről. Azok között a városok között, melyek 1917. december 15-től 1918. január 15-ig lisztet kapnak: egyedül Arad hiányzik. Aradnak lisztfeleslege van, legalább is kell lennie! mondja az Országos Közérlelmezési Hivatal s a Haditermény részvénytársaság, mely a parancs szerint cselekszik, erre a hónapra nem ad lisztet nekünk.

Ime, itt van annak a gazdálkodásnak az eredménye, amelyről annyiszor rángattuk le a leplet. Itt van a következménye annak a rendszernek, amely soha egy egészséges ötletet nem produkált, amelynek minden tudománya abban merült ki, hogy a mával eltakarja és jóllakassa a holnapot. Előre látó intézkedésekről ki hallott az aradi közérlelmezés birodalmában? Mindennapos szálnalmas vergődés szomorú tüneteit láthatuk itt csak, amelynek brutális vége ez a regényes cím: Az éhező város!

Más városok előjárói igyekeznek állandó és személyes összeköttetést tartani fenn az Országos Közérlelmezési Hivatallal; Arad aktaszerűen intéz el mindent s csak akkor szaladgálnak fel bölcs vezetők lélekszakadva Budapestre, amikor már megtörtént a botrány. Hogy megelőzzék a tragikus fejleményeket, ehhez nincs a városházán elég sütnival. Ezért nem lesz sütni valójuk Arad polgárainak sem a tél egy egész zordon hónapjában.

Mert nem lesz! A Haditermény egész nyíltan kimondja, hogy volt olyan hónap, mikor tizenhét waggonnal több lisztet kapott Arad, mint a mennyi járt neki. Hol van ez a liszt fölösleg? Ki ette meg? Ki szórta el? S a Haditermény tovább vádol: Aradon olyanok is elláttatták magukat, akik vásárlási engedélyt kaptak s jó előre beszerezték maguknak a szükséges mennyiséget.

Erre vonatkozólag két eshetőség lehetséges. Vagy igaz az, amit a Haditermény mond, akkor a város vezetősége újabb tanujelét adta, hogy a nagy idők nagy feladataira nem rendelkezik megfelelő rátermettséggel. Mert megfelelő és rendszeres kezelés mellett, hogyan történhetik meg e ketős ellátás hibája? Vagy nem igaz s akkor hol van a felesleg?

Mi azt hisszük, nagyon kevés lehet itt

azoknak a száma, akik csakugyan átélvezték a dupla adagok gyönyörűségét. Olyan óriási mennyiséget, amennyi hiányzik ez a néhány jámbor panamista föl nem ehetett. Hol van hát a liszt? Ki fog erre megfelelni?

Annyi bizonyos, hogy ennek a szégyenletes dolognak nem szabad megtörténnie. Képtelenség még elgondolni is, hogy a város vezetőségének hanyagsága miatt a szegény

emberek tízezrei éhezzenek és pusztuljanak egy egész hónapra át. Elvárjuk és megköveteljük azoktól, akik e dologban hibásak, hogy azonnal intézkedni fognak. Nem fogják száraz és félredobható aktákra bizni sürgős felterjesztésüket, de sietni fognak az első vonattal, hogy amíg végsőképpen nem késő: korrigálják ezt a majdnem jóvátehetetlen hibát!

Kaledin békülni akar Leninnel.

— Folytatják az oroszokkal a tárgyalásokat. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, december 15. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti: A december 14-én tartott teljes ülésen véglegesen megszövegezték a szerződés tervezetének mindkét részről való feltételeit. Minthogy az orosz delegátusok néhány pontra utasítást akarnak kérni kormányuktól, az általános tanácskozás folytatását december 15-én délelőttre tüzték ki. December 14-ének délutánja a jegyzőkönyvi bizottság ülésével telt el.

Berlin, december 15. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Keleti harctér: A fegyverszüneti tárgyalásokat folytattuk.

Berlin. Scheidemann a birodalmi gyűlés szociálista képviselője Stockholmba utazott, hogy ott a béke érdekében dolgozzék.

Pétervár. Távirati ügynökség. Rosstow és Kasanroda forradalmi csapatok kezére jutottak. Kaledin megkérte Rosstow és Novocserkszk polgármestereit, vegyenek részt a hadműveletek megszüntetésére vonatkozó tárgyalásokban.

Stockholm. Az itteni orosz emigránsok körében már napok óta hangoztatják, hogy orosz ellenforradalom készül, hogy a bolsevik uralmat megbuktassa. A konzervatív érzelmű orosz katonák ellenforradalma számára ezidő szerint Kaledin és Kornilov most már együtt működik és máris véres összecsapások között. Pétervárott is véres összecsapások várhatók, viszont az itteni bolsevikiek biztosra veszik, hogy Trockij és Lenin kormánya a vörös gárdával a végsőkéig fogja védeni uralmát.

Kopenhága. A bolsevik kormány által közzétett titkos okmányokból kiderül, hogy Kerenszki kormánya is sok pénzt költött a párisi sajtó megvesztegetésére. A párisi orosz nagykövet több francia újságíróknak fizetett ki jelentős összegeket.

Koppenhága. Witte gróf volt orosz miniszterelnök neje felajánlotta Trockynak, hogy Witte feljegyzéseit, melyek 1903—1906-ból származnak az új kormány rendelkezésére bocsájtja.

A feljegyzések állítólag fontos és érdekes leleplezéseket tartalmaznak, Angliának Oroszország és Japán ellen követelt politikájáról.

Stockholm. A román kormány felszólította az orosz népbiztosok tanácsát, hogy adja ki az orosz állami bank moszkvai fiókjának páncéltárában őrzött román korona ékszereket és az ugyanott letétben levő román állami aranykészletet. A népbiztosok tanácsa követelés teljesítését megtagadta azzal az indokolással, hogy Oroszország a Romániával szemben fennálló követelések fedezésére tartja vissza a kincseket. Románia még semleges korában annyi kölcsönt kapott Oroszországtól, hogy e pénznek az összege sokkal nagyobb, mint a letétben levő állami kincsek értéke.

Védeni kell a bortermelőt.

(A főrendiház ülése.)

(Telefon.) Budapest. A főrendiház ma ülést tartott Hadik Barkóczy Endre gróf elnöke alatt. A főrendiház elintézte a képviselőház által letárgyalt törvényjavaslatokat.

Elnök elparentálta Liptai Frigyes bárót. Megválasztották titkos szavazással az országos közlekedési tanács tagjait. Azután áttértek a napirendre. Vita nélkül elfogadták a konzuli bíraskodás szabályozásáról alkotott törvényjavaslatot.

A bortermelési adójavaslatnál Majláth József gróf szólalt fel. A javaslat elég igazságtalanságot tartalmaz, mert módot ad az államnak a háborus konjunkturák kihasználására. Nem hiszi, hogy a törvény végleges lesz, mert a mai borárak nem maradhatnak a háborus nivón. A termés megadóztatását aggodalmasnak tartja. Szóvá teszi szeszfőzők panaszait, kéri a kormányt, hogy tartózkodjék egymásnak ellentmondó kormányrendeletek gyártásától. A javaslatot elfogadja.

Wekerle Sándor miniszterelnök kifejti,

hogy a javaslatot tényleg a háborus konjunktúra hozta létre.

A szeszadót kénytelen lesz a kormány a jövőben is a háborus nívón tartani, melynek természetes következménye lesz, hogy a borárak nem fognak nagyon visszaesni. Még van róla győződve, hogy a törvény végrehajtása nagy jövedelmet fog hozni a kincstárnak.

Gaál Jenő aggodalmasnak tartja, hogy az adóval a termelőt terhelik. A bor közfogyasztási tárgy, tehát mint fogyasztási adót kell leróni. Nemcsak a kincstár érdekét kell szem előtt tartani, hanem a fogyasztóét is. Panaszolja, hogy a szőlőtermelők nem kapnak részvényt és szénkéneget. Egész vidékek vannak, ahol a lisztféreg tönkre tette a szőlőtermést. A kormány mindezekre nem gondol. A szőlősgazdák ki vannak szolgáltatva a horribilis berkövetéseknek. Valóságos anarchia mutatkozik a munkások körében. Ilyen adó behozatala nem segíti elő a termelést, azért kell a termelőt biztosítani az adót, mert a fogyasztótól nem kapja meg az állam a felét sem. A nagy munkabérek nem tartja egészséges alakulásként, a túlhajtott munkabérek tönkre tehetik a termelőket. A normális viszonyok helyreállításával ezen a téren is javulás fog bekövetkezni. Ezzel a javaslatot általánosságában és részleteiben is elfogadták.

Az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának ideiglenes meghosszabbításáról szóló javaslatnál Gaál Jenő szólalt fel. Foglalkozik valutánk leromlásával, melyet javítanunk kell. Korlátozni és apasztani kell a bankjegy kibocsátását. Kérde a miniszterelnököt, csakugyan olyan aggodalmas-e a pénzügyi állapotunk, hogy a magyar és osztrák kormány kénytelen volt az Osztrák-Magyar Bankhoz másfél milliárd kölcsönért folyamodni. Pénzünk értéke nem áll arányban haterősi sikereinkkel. Kimutatást kíván a bankjegy forgalmáról az Osztrák-magyar banktól.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy az Osztrák-Magyar Banktól sürgősen felvett kölcsönre nem nekünk, hanem az osztrák kormánynak volt szüksége a hadisegélyek kifizetésére. A magyar kormány nem vette fel a kölcsönből részes részt, mert vannak tartalékai. Tényleg nagyon szomorú tünet, a nagy bankjegy forgalom, de nekünk más pénzforgalmi eszközünk nincs. A bank státusát az ideai közgyűlésen közzé fogja tenni és reméli, hogy ez megnyugtatólag fog hatni a közönségre és a pénzpiac szempontjából. Wekerle felszólalása után a javaslatot általánosságban és részleteiben megszavazták és ezzel az ülés véget ért.

VÁROS ÉS MEGYE. Nem kell világosság!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi vegyvizsgáló állomásnak volt egy szimpatikus vegyész, Bernard dr., a ki arra kérte a városi tanácsot, hogy állítson be villamos lámpákat a laboratóriumba, mert máskülönben megvakul. Hangoztatta, hogy világításra van szükség a laboratóriumban, mert máskülönben nem tudja elvégezni a munkáját. Közben azonban felmentették a katonai szolgálat alól a város fővegyészét, Meszlényi Emil dr-t s most azt hitte Kovács Vince kultúratanácsos, aki az ügyet csak a mai tanácsülésen referálta, hogy a helyzet már megváltozott. Csakugyan megváltozott, mert Meszlényi dr. rövidlátó s bizony még több világosságra volna szükség.

Dehát Kovács Vince a mai tanácsülésen kimondotta, hogy ne legyen világosság, mert a villamlámpák drágák, de a fővegyész szeméért nem kell fizetni.

Különben is a mai tanácsülésen sötétség borongott. Hogy példával is szolgáljunk: Négy óraadó tanítónő, valamennyi teljes munkát végez, havi 100 korona fizetése emelését kérte. És a tanács felemelte a havi fizetésüket 50 koronával. De ugyanekkor 50 koronában állapította meg az árvaházi takarítónők fizetését, sőt ellátásban is részesülnek a takarító asszonyok, a mi havi 73 koronát jelent. Az óraadó tanítónő havi 150 koronát, az árvaházi takari-

tónő pedig 123 koronát kap. Ugy-e szükség lenne egy kis világosságra!

Még egy sötét ügy. Singer Lázár elpanaszolta a tanácsnak, hogy házigazdája, Fischer Eliz elzárta a vízvezeték s így nem jut vízhez. Ekkor a tanács már annyira benn volt a sötétségben, hogy hiába tapogatózott, nem találta meg a kivezető utat. Megszólalt tehát a jogi hang, hogy ehhez a tanácsnak semmi köze, forduljon Singer a bírósághoz. Azzal persze nem törődött a magisztrátus, hogy amíg a bíróság dönt ebben a vitás kérdésben, addig Fischer Eliz lakója elpusztulhat szomjan.

Olaszország többsége békét akar.

— Botrányok a kamarában. — Anglia revídiálja a hadicélokot. —

(Telefon.) Luganó. Az Aveni a következő képét adja az olasz kamara legutóbbi kamara ülésnek, amelyben heves támadásokat intéztek Kadorna és Sonnino ellen.

A kamara teljesen az olasz katasztrófa hatása alatt állott. A többség nem akart már optimisztikus szószátyárkodásról tudni. Az igazságot akarta. Mindenkit, aki a többségnek nem tetszett ellenséges lármával fogadták. Amint valaki Kadorna nevét említette a kamarán két harmad többsége valóságos tiltakozó üvöltésben tört ki. A következő közbekiáltások: hangzottak: Le Kadornával! Törvényszékelé vele! Birák elé! — Hasonlóképpen járt Sonnino, aki midőn egy királyi köziratot akart felolvasni, a lármája olyan nagy volt, hogy Sonnino felé kellett szakítani a felolvasást és helyére leült. Robilánt képviselő a kormányt kérdezi, hogy nem tartja-e omlósnak, hogy Kadornát rögtön nyugdíjba kergessék.

A Stampa parlamenti tudósítója hasonlóképpen írja le az ülés lefolyását. Sőt még kiemeli, Podigliani képviselő a legsúlyosabb szavakkal illette Sonnino-t és beszédét a következőképpen fejezte be:

— Ha az orosz nép 90 százaléka akarja a békét, akkor hasonlót kell mondanunk az olasz népről is.

Háborús pártok nagy szidalmakkal illették Podiglianit ezért a kifejezésért.

Zürich. Az olasz kormány elhatározta, hogy ugyanúgy fog Giolitti ellen fellépni, mint Clemenceau Caillaux ellen.

Basel. A Manchester Guardian jelenti: Az általános hadi és béke kérdés parlamenti megvitatása elkerülhetetlenül valószínűleg a jövő héten megkezdődik. A pacifistákon kívül még más felelős politikusok fontos nyilatkozatát várják a béke ügyében.

Hága. Az alsóházban Bonar Law a következőket mondotta: Innen is, onnan is, azt a híresztelést terjesztik, hogy a németek támadást terveznek Szaloniki ellen. A szövetségesek ettől nem ijednek meg. Konstantin királynak nem szabad triumfátorként visszatérni Görögországba. A nyugati arcvonal katonai helyzetére vonatkozólag a kincstárnak azt mondotta, hogy a mi hadvezetőségünknek Kamberénél nem áttörés volt a célja, ott tisztára helyváltoztatásról volt szó.

Hat napig tilos a fürdés.

(Egyszer egy héten fűthető a gázkályhába.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny megírta, hogy tegnap megbeszélést tartott Lócs Rezső helyettes polgármester, Nachtnebel Ödön városi főmérnök és Schultz Henrik gázgyár-igazgató arról, miként lehetne a gázfogyasztást redukálni, hogy a gázgyár üzeme fennakadást ne szenvedjen.

A megbeszélésen hozott megállapodást Lócs Rezső helyettes polgármester a mai tanácsülésen ismertette. A tanács hosszas tanácskozás után kimondta, hogy azokon a helyeken, ahol villam- és gázvilágítás van, csak a villamvilágítást szabad használni, azokon a helyeken, ahol a gázkályhák kivül más anyaggal fűthető kályhák is vannak, a gázkályhákat kapcsolják ki a gázvezetékéből.

Ez mind helyes intézkedés. A helyettes polgármester ezután előterjesztést tett fürdőszobák használásának korlátozásáról. Az előterjesztés az volt, hogy a fürdőszobákban a gázkályhákat csak hetenként háromszor: hétfőn, szerdán és szombaton este 8 órától 10 óráig szabad használni s ez idő

alatt 50 milliméteres nyomást köteles a gázgyár szolgáltatni.

Ez az előterjesztés nem tetszett a kultúra tanácsosának, Kovács Vincének, aki meggyőző hangon jelentette ki:

— Elég egy héten egyszer fürödni!

Angel István dr. főjegyző helyeselt s azután a tanács többi tagja is hozzájárult Kovács Vince álláspontjához. Így azután a tanács kimondta, hogy a fürdőszobák gázkályháját hetenként egyszer, szombaton délután 11 órától este 10 óráig szabad használni. Nagy kegyesen megengedte a tanács, hogy a gázreso használata csak reggel, délután és este szabad.

Kimondta végül a tanács, hogy a gázfogyasztás korlátozására vonatkozó intézkedések már hétfőn, december 17-én életbe lépnek. Ezekkel a korlátozásokkal a város azt reméli, hogy a gázgyár annyi szén fog megtakarítani, hogy üzemét fennakadás nélkül fenn tudja tartani.

OLVASSA NAPONTA

az „Aradi Közlöny“ apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny“-ben. —

Arad nem kap lisztet.

(A Közélelmezési Hivatal szerint felesleg van.)

— Sajdt tudósítók telefonjelentése. —

Az Országos Közélelmezési Hivatalban az egyes törvényhatóságok részére kiutalandó lisztmennyiséget mindig egyik hónap közepétől a másik hónap közepéig állapítják meg. A néhány nap előtt tartott tanácskozáson állapították meg a városok és vármegyék részére december 15-től január 15-ig szóló kontingens nagyságát. A legtöbb helyen a kontingenst leszállították és pedig azért, mert az Országos Közélelmezési Hivatal küldöttei megállapították, hogy a városok által készített és az ellátatlan lakosságot feltüntető lajstromokba olyanokat is felvettek, akik legális, vagy illegális uton ellátták magukat.

Amig azonban a legtöbb városnál, vagy lényeges, vagy csekély kontingens-leszállítás történt, addig Arad részére az Országos Közélelmezési Hivatal egyáltalán nem utaltványozott ki lisztet s így a Haditermény részvénytársaságnak nem is áll módjában Arad részére a december 15-től január 15-ig terjedő időben a legcsekélyebb lisztet is kiutaltványozni.

A Haditermény részvénytársaságnál budapesti tudósítók ebben az ügyben a következő felvilágosítást kapta:

— A december 15-től január 15-ig terjedő hónapra szóló lisztkiutalást a napokban kaptuk meg az Országos Közélelmezési Hivaltól. Az erre vonatkozó kimutatásban azonban Arad nem szerepel, ami azt jelenti, hogy az Országos Közélelmezési Hivatal Arad részére nem utaltványozott ki lisztet. Minthogy pedig mi az Országos Közélelmezési Hivatal utasítását hajtuk végre, nem is intézkedhetünk oly irányban, hogy Arad részére bárhonnán is, bármilyen mennyiségű liszt is leszállítsassék. Hogy ennek az intézkedésnek mi az oka, azt mi nem tudjuk. Tény azonban az, hogy Arad részére

nem történt kontingens-megállapítás s így Arad december 15-től január 15-ig nem kap lisztet.

Elmondták azt is, hogy Aradmegyének az eddigi 10 waggon havi kontingensét 8 waggonra szállították le.

Az Országos Közélelmezési Hivatal liszt-osztályában budapesti tudósítónknak a következő felvilágosítást adták:

—Tény az, hogy Arad részére nem állapítottunk meg kontingenst s Aradnak nem is utaltunk ki lisztet. Ennek az az oka, hogy Aradnak bőven el kell látva lennie, mert voltak hónapok, amikor Arad 18 waggonnal kapott többet, mint a mennyi járt volna neki. Ugyanis az ellátatlanok névsorában számosan szerepelnek olyanok, akik el vannak már látva. A mi számításaink szerint Aradon több hónapra szóló készletnek kell lennie. Ezért nem történt kiutalás.

Mi lesz az alkalmatlanokkal?

A honvédelmi miniszterium nyilatkozata az Aradi Közlönynek.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Az alkalmatlanok behívásával kapcsolatban különböző riasztó hírek keltek szárnyra az egész országban és a polgári segédszolgálatot teljesítők beosztásáról, kiképzéséről, elvezényléséről a hivatalos nyilatkozatokon kívül annyi féle hír jelent meg, hogy az emberek legnagyobb része igazán nem tudja, hogy a híradások melyikének higgyen. Egyrészt megnyugtató, másrészt tájékoztatás céljából elmentem ma a honvédelmiügyi miniszteriumba, ahol az illetékes ügyosztályban felvilágosítást kértem e kérdés minden fázisáról.

Az ügyosztályban lekötelező szívességgel állottak rendelkezésemre és a következő felvilágosítást adták az Aradi Közlöny számára:

— A fegyveres szolgálatra alkalmatlan népfelkelők behívásának célja az, hogy az ország belső területén lévő és harcra alkalmas katonákat ilyen szolgálatra nem alkalmas egyénekkel váltsuk fel. Ezért kellett elrendelni a behívásokat. Ilyen polgári segédszolgálatra kizárólag az 1891. és 1868. évek között született katonai szolgálatra alkalmatlannak nyilvánított népfelkelőket vesszük tekintetbe. Hangsúlyozni kívánjuk azonban, hogy nemcsak a közérdeket, hanem a jogos magánérdeket is figyelembe vesszük és rajta leszünk, hogy ezek a legmesszebbmenő védelemben részesüljenek.

— A fegyvertelen szolgálatra való behívások november 27-én kezdődtek meg, de az idő szerint még nem értek véget, és nem is érnek véget addig, amíg rendelkezésre nem áll a szükséges létszám. Amint az Aradi Közlöny olvasói előtt ismeretes, elsősorban az önként jelentkezőket vonjuk be a segédszolgálatra, ha azután az önként jelentkezőkből nem telik ki a szükséges létszám, akkor sor kerül egyrészt azokra, akiknek foglalkozásuk nem közszükséglet pótol, másrészt azokra, akik hivatásukban könnyen nélkülözhetők, vagy pedig fénvűzési és szórakozási keresetágakban vannak foglalkoztatva. Remélhető azonban, hogy a behívások december végével megszűnnek, mert addigra a szükséges létszám biztosítva lesz.

— Intézkedés történt olyan irányban, hogy a fegyveres szolgálatra alkalmatlan segédszolgálatosok részére kibocsájtott idézés mindenkor tíz-tizennégy nappal előbb kézbesítettessék, hogy a behívottaknak idejük legyen legsürgősebb magánügyeiket elintézni. Orvosokon, hírlapírókon és pénzügyi tisztviselőknél kívül bárki behívható, így behívhatók az ügyvédek is. Az idézés nem jelenti még a behívást, az idézetek a behívási parancsot személyesen veszik át és ha közülük valaki azt állítja, hogy ő bármilyen okból nem tartozik segédszolgálatra bevonulni, akkor részére a behívóparancs mindaddig ki nem adatik, míg ügye elvisszolván nincs. Ha a bejelentett ok tényleg indokoltá teszi valakinek a segédszolgálatra való bevonulás alóli felmentését, akkor részére a behívóparancs ki sem adatik.

— A segédszolgálatra behívott népfelkelők hivatalos munkájuk végzése közben egyenruhában tartoznak járni, de szolgálton kívül polgári ruhát viselhetnek. Használhatóságuk szorgalmuk és magaviseletük arányában különféle altiszti fokozatokba előléphetnek. Ott, ahol erre külön katonai ok nincs, a kaszárnyán kívül lakhatnak. Helyzetükön csak az esetleges szemlén állhat be változás, de csakis akkor, ha korosztályuk egyébként is sorra kerül. Lehetőleg lakóhelyükön alkalmazzák őket, de szolgálatot fognak teljesíteni a hadtápvonalban is.

Eddig tart az előtem tet nyilatkozat, amely sok, eddig nem ismert részletre is kiterjeszkedik.

Nincs biztos szisztema.

(Montekarlói történet.)

Írta: Mikszáth Albert.

Egyedül ültem a Café de parisban. Este volt. Játszani már nem, lefeküdni még nem volt kedvem. Szórakozottan babrálva az előttem lévő wiskys üvegeket, önkéntelenül a szomszéd asztaloknál lévő beszélgetésekre figyeltem. Játék és pénz mindenütt a téma. A roulette és trante-esetek kimeríthetetlen variációja.

Egy asztalnál magyarul beszélnek. Vajjon miről? Oda kezdek figyelni.

James Gordon Benotiról, a Newyork Herald tulajdonosáról beszélnek; óriás jövedelméről, az öbölben horgonyzó mesés fényűzéssel berendezett jattjáról és csodaszép barátnéjáról. Szó van a párisi Rotschild 200 lóerős autójáról s emlegetik Montekarló legnépszerűbb emberét, a híres spanyol Garcíát, hihetetlen játékbeli merészségét és még hihetlenebb szerencséjét.

Végre elérkeztek ők is a játékhoz, most már révbé jutottak, ennek nem lesz reggeliz sem vége.

Még egy-két megjegyzésre figyelek. Halom emlegetni az öreg francia Michel bárót, kit kiváló trante-et-quarante és roulette szisz-

témája miatt nevezetes egyéniségnek tartanak. Én csak annyit tudok róla, hogy széjjel esavarható saját ratesuzját állandóan magánál hordja. De nekem ennyi is elég.

Ujságot kezdtem olvasni. Valaki hirtelen megszólít.

— Jó estét, uram!

— Jó estét, köszönök vissza szórakozottságából. Meg vagyok fogva. Aki itt visszaköszön, az agit ad a tolakodásra. Egy körülbelül 25—30 év körüli ismeretlen fiatal ember már ott ül asztalomnál.

— Akar-e uram milliomos lenni? — kérdi izgatottságot színlelve.

Én már tisztában lévén a helyzettel, nevetve válaszoltam.

— Igen, akarok, s éppen azért meg fogom takarítani azt a pár frankot, mit ön biztos szisztemájának megmagyarázása fejében óhajt.

— Öröge van. — mondja az idegen nevetve, — mit sem látszván törődni azzal, hogy pampoló kísérlete befagyott. Én azonban megsajnáltam a bégvadtt szemlét idegent, megkínáltam wiskyvel. Mohón és nagy élvezettel ivott. Ujra töltöttem neki s hogy valami társalgást kezdjek, megkérdezem:

— Mondja meg őszintén, mennyit keres ön egy nap ezzel a szisztema-árulási ötlettel.

— Hígyje el uram, nem sokat. — felelte nevetve. — Jóformán semmit. Ez nem biztos

jövedelem. Az emberek kezdenek tartózkodók lenni s a csalhatatlan szisztemák már csak a letört embereket érdeklik. Majd még egy pohárkával lehörpintve, folytatta:

— Biztos kereset csak egy van. Az ember 10 órakor, a kaszinó nyitáskor az első között felrohan a játékkerembe s helyét csak egy arany ellenében engedi át a kényelemszerető nagypénzü játékosoknak. Hanem sajnos, ennek is meg van a maga árnyoldala, ha már az ember benn van az ópumbarlangban, könnyen van kísértésnek kitéve s hipp-hopp, elszórt a kereset.

— Hanem uram, — folytatta némi leereszkedéssel, — most elárulom önnek legféltettebb titkomat, mit gyermekemnek akartam örökség fejében hátrahagyni.

Engem mulattatott az idegen rapszódikus előadása s mert még éjjel sem mult el sokkal, nyugodtan hagytam beszélni.

— Hát ugy történt az uram, hogy tavaly ilyenkor is igen rossz idők jártak erre felé. Mint a keserű humorú játékosok mondják: „Hol a bank nyert, hol a játékosok vesztettek.” A bank pénze napról-napra szaporodott, de nem zavartalanul, mert szaporodott valami más is, — az öngyilkossági esetek száma.

A helybeli rendőri kommuniké nagy szor-

Megsértett tisztviselő.

(Felfüggesztett ítélet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Törvényszéki alkalmazottak ügyét tárgyalta ma az aradi járásbiróság Zih József bíró elnöke mellett. A terhelt Frisch Berta törvényszéki díjnok volt, aki ellen Panián György járásbirósági irodatiszt tett feljelentést becsületsértés és rágalmazás miatt.

Az ügy számai visszanyulnak a Borlodán György és társai ellen megtartott főtárgyalásra, ahol szerep jutott Panián Györgynek is. A tárgyalás folyamán ugyanis a tanuk, akik nagyjából törvényszéki tisztviselők voltak, élénk diskussziót folytattak arról, hogy vajjon elítéljük-e Borlodánékat, vagy sem. A beszélgetés folyamán Frisch Berta többek jelenlétében ilyen megjegyzéseket tett Paniánra:

— Fel kellene Paniánt akasztani, mert annyi embernek bajt okozott.

A kissé megdöbbenve Frisch Berta azonban egyebeket is mondott Paniánra.

— Vajjon mit fizetett Panián ezeknek a tanuknak, akiket idehozott?

A sértő rágalmozó megjegyzéseket Paniánnak visszamondották, aki Frisch Bertát feljelentette.

A mai tárgyaláson Zih bíró kísérletet tett arra, hogy a feleket kibékítse, de ez nem sikerült, mire megindult a tárgyalás.

Frisch Berta tagadta, hogy ő a kérdéses napon, a múlt hó 13-án, délután a Borlodán-féle ügy tárgyalásakor sértő kijelentéseket használt volna Panián ellen. Viszont a sértett három tanuval: Szabó Irén járásbirósági írónkkal, Kapa Istvánnal és Todorovics Györgynél igazolta, hogy a terhelt az inkriminált kijelentéseket megtette.

A tanuk megerősítették Panián állítását és mivel a vád beigazolást nyert, a bíróság Frisch Berta törvényszéki díjnokot öt napra átváltoztatható 50 korona pénzbírságra ítélte, de az ítélet végrehajtását több enyhítő körülmény figyelembevételével felfüggesztette.

MŰVÉSZET.

Színházi műsor. Vasárnap d. u. Márványmenyasszony, este Leányvásár. Hétfőn: känden: szerdán: csütörtökön: A szerető. Pénteken: Pardy Armánd, a Hamburgi operaház első lírai tenoristájának felléptével: Tosca, Szombaton d. u. Hamlet.

* **Tárlatnyitás.** Az Aradi írók és művészek szabad társulása mindig nagyobb sikerrel teljesíti azt a feladatot, amelyre vállalkozott, hogy Arad kulturáját Aradon élő írók és művészek segítségével emelje. Most is tárlatot rendezett az Aradon élő festőművészek képeiből a Kazinczy-utcai polgári fiúiskola nagytermében. A tárlat vernisszáza holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz. A megnyitó beszédet az Aradi Ipar- és Képzőművészeti Társaság elnöke, Kintzig János fogja mondani. A megnyitásra váró kiállítást ma délután öt órakor mutatták be az aradi sajtónak s a látottak után előre is szívesen hirdetjük, hogy az aradi írók és művészek szabad társulásának ez a kiállítása a legjobbak közé tartozik, melyeket az utóbbi években Aradon láttunk. Friss és fiatal tehetségek élnek itt, kiknek munkáját észre kell, hogy vegye ez a város és közönsége mert nem egy kép van e tárlaton, mely jelentős s a vidéki méreteket meghaladó értékkel bír. Jó lélekkel hívjuk fel e város közönségét, hogy nézze meg s fogadja jóindulattal az aradi művészek törekvésének a tárlaton látható eredményét, mert hiszen a művészetnek a közönség pártolása ugyanaz, mint az emberi organizmusnak a levegő. Az aradi művészek várják, de meg is érdemlik ezt a pártfogást, kár, hogy éppen a hivatalos személyek feledkeznek meg erről akkor, midőn az ilyen művészi és kulturális szervezkedést, — amilyen ez a tárlat is — vigalmi adóval sújtják. Éppen úgy, mint egy lakodalmat, vagy egy tábemulatságot. A vigalmi adót kitervező elmék gondolhattak volna arra, hogy a művészeket kivégyék a fogyasztási adóhivatal adózó alanyai közül.

* **szabad Liceum.** A nők szabad liceumának vezetősége a közönség köréből érkezett számos kívánságnak eleget teendő, igen helyesen úgy határozott, hogy az előadásokat a férfi közönség számára is hozzáférhetővé teszi és ezért január-februárra halasztották azokat. Az

előadások összeállítására az eddigi fővárosi és vidéki szabad iskolai előadásokkal szemben egészen újszerű és így Arad egész intelligens leány-, asszony- és férfiközönsége nagy érdeklődéssel várja azoknak kezdetét.

* **A színházi iroda hírel.** A jövő hét műsorát nemcsak Bródy Sándor A szerető című szenzációs sikert aratott újdonságának színre hozatala teszi érdekessé, de nagyban emeli a közönség érdeklődését, hogy Pardy Armánd, a hamburgi operaház első lírai tenoristája lép fel vendégként az aradi színpadon. Szendrey igazgató mindent elkövet, hogy a Tosca opera minél fényesebb és tökéletes előadásban kerüljön színre, így tehát Kertész Vilmos helyett, aki reklámszereplés miatt kénytelen volt a vendégszerelésről lemondani, nagy áldozatok árán gondoskodott más vendégről s így sikerült Pardy Armándot, a hamburgi operaház énekművészt vendégjátékra megnyerni, ki is 21. és 22-én, péntek és szombaton két estén éneklő Tosca operában Cavaradossi szerepét. Bár a vendégművész az aradi közönség előtt ismeretlen, de fellépése előtt elég felémlelni, hogy a nagy kir. operaház a budapesti 100-ik Tosca jubiláris előadásához Pardy Armándot hívta meg vendégszerelésre, kinek énekművészetéről és gyönyörű hangjáról az összes fővárosi sajtó az elismerés legmelegebb hangján emlékezett meg. Nem kis érdeklődésre tarthat számot az is, hogy szombaton délután 3 és fél órakor ifjúsági és népies előadásul Shakespeare „Hamlet”-je kerül előadásra, ugyanabban a pompás szereposztásban, mint az elmúlt esti előadásnál volt. Bródy Sándor újdonsága „A szerető” négy estét tölt be a heti műsorból hétfőtől kezdve. Péntek és szombaton a „Tosca” opera van műsoron Pardy Armánd vendégfelléptével.

* **Karácsonyra meséskönyvek,** ifjúsági iratok és más ajándékművek Oláh Sándor és Tsa könyvüzletében legelőnyösebben beszerezhetők. Telefon 2—30.

— **V. b. t. t.-ok a koronázási évfordulóra.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Ofelsége koronázásának évfordulóján, december 30-ára egész sorát hozzák nyilvánosságra a kitüntetéseknek. Ez alkalommal kapnak titkos tanácsosi méltóságot azok a miniszterek, akik még hivatalosan nem kegyelmes urak. A király Ugron Gábor belügyminisztert, Vázsonyi Vilmos, Batthyány Tivadár gróf, Mezőssy Béla, Földes Béla és Grecsák Károlyt nevezi ki titkos tanácsosokká. A kormánypárt néhány vezető helyre ültetett tagját is felkeresi az uralkodó kegye. Szentiványi Árpád, az Apponyi-párt elnöke az evangélikus egyházkerület főgondnoka titkos tanácsossághoz jut. Mások udvari tanácsosok lesznek, vagy rendjelet kapnak.

galommal írta nekrológiákat s mi sajnálkozva olvastuk a lapokban.

Életunt ügynök. Auótt fejjel találták szőlődei szobájában Camille Pincloup belga ügynököt. Zsebében 864 frank készpénzt s egy női fényképet találtak. Tettéknek oka, mint bucsuzó leveleiből is kiténik, reménytelen szerelem.

Majd néhány nap múlva megjelent egy másik:

Betegség elől a halálba. A kaszinó parkjában az esti órákban halva találták Segáll spanyol hírlapírót, ki mint a nála talált levelekből megállapítható, gyógyílatatlan betegsége miatt fordult a mérgeghárhoz. Zsebében egy csomó orvosi recepten kívül 876 frank készpénzt találtak.

Istenem, hogy is lehet valaki életunt 876 frankkal a zsebben, gondoltam magamban, az éseren tinódve. Aznap este, mint mindig, megint a balszerencse üldözött s utolsó pár frankomat leadva, tanácstalanul, egy sou nélkül bolyongtam a parkban Kétségbeesítő helyzetemben mindig a 876 frankra gondoltam.

Ha nekem annyi pénzem volna.

Egy ötlet villant át az agyamon. Mintha az Isten, vagy az ördög sugta volna.

A park egy sötétebb részén revolveremből a levegőbe lőttem s hirtelen hanyatt feledtem.

Lélekzetviesszafojtva vártam . . . Semmi nesz . . .

Egyszerre csak két fekete alak közeledett felém. (De jó, hogy nincs nálam semmi ellopni való.) Amint közelebb jöttek, fölismertem, hogy a kaszinószolgák uniformisa van rajtuk . . . Legelső sorban a tárcám után nyultak. Mire én aztán már egész biztos voltam, hogy ezek csak a kaszinó alkalmazottai lehetnek. Aztán zsebeimet kutatták ki s azokban se találván semmit, mindenféle levelekkel rakták meg azokat.

Én az egész idő alatt lélekzetviesszafojtva figyeltem . . . s ime megtörtént a nagy eset, hét darab százast dugott az egyik gazember a zsebembe, kihasználván szorult helyzetemet, hogy mint megöngyilkolt, nem protestálhattam, hogy nekem 800 jár. Aztán csendesen megvártam, míg a rablók elmentek s hirtelen felugorva, élni kezdtem. Élni! . . . még pedig 700 frankkal a zsebemben. Higye el uram, valóban ieltámadtam, mert nem is élet az, ha az embernek nincs egy souja sem.

Mig ezeket mondta, fájdalmas szemmel nézett arra az ötfrankos darabra, melyet az éppen arra jövő pincér számlám kiegyenlítése után visszahozott. Majd még egyet kacsintva az ötfrankosra, folytatta:

— Később tökéletesíttem módszeremet. Hajamat fölborzoltam, arcomat sárgára festettem s egy félig megtöltött mérgegyvegécskét

tettem magam mellé, nehogy a lőt sebet jusszon eszükbe keresni rajtam. Szinte már azon gondolkodtam néha, hogy ne tegyek-e kényeimi szempontból párnát a fejem alá: a jó hirnevére büszke kaszinó ugyanis minden skrupulus nélkül rovgatta le az öngyilkossági illeteket.

Elmosolyodva a bohóságom, az előttem fekvő ötfrankost közelebb toltam feléje s megkérdeztem:

— És mondja kérem, hogy lehet az, hogy ön ilyen ügyes trükk birtokában, sóvárogva kacsint az ötfrankos piece-ekre.

— Megölt engem — válaszolt nagyot sóhajtván — a vállalkozók balszerencséje s a rossz üzleti konjunktúra. Rossz tendencia járt a játékosokra s az igazi öngyilkosok konkurenciája megfojtotta, tönkretett. A kaszinó megsokalta a sok öngyilkossági esettel járó nagy kiadásokat s most kevesebb pénzzel inkább a lapokat fizeti meg, melyek aztán az öngyilkosságokról semmiféle közíest nem hoztak. Szegény embernek szegény a szerencséje! Én erről is úgy vettem tudomást, hogy legutolsó eset alkalmával, a bank tisztviselői a helyett, hogy pénzt dugtak volna a zsebembe, elcsenték inggombjaimat.

— Tehát ez a szisztéma sem biztos — mondám az idegennek, ki az ötfrankost zsebébe süllyesztve, jó estét kívánt s gyorsan eltávozott.

Ötvenezer koronás pönálé.

(Aradi cégek pere a tőzsdebiróságon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Érdekes és a háborús viszonyokra igen jellemző ügyet tárgyalt ma az aradi tőzsde bíróság öt tagu tanácsa. Két helybeli nagy pálinka- és borkereskedő cég tulajdonosai álltak egymással szemközt ellenfeleként. Ma harcolnak egymás ellen, ma pörlekednek és félszázezer koronás keresettel vivják párbajukat, holott alig pár hónappal ezelőtt még közös erővel dolgoztak és vásároltak össze Aradon és a vármegyében a pálinkát és a bort. A felperes ez alkalommal Goldschmidt Mihályné, a Goldschmidt Mihály cég tulajdonosa, az alperes Epstein Simon. A Goldschmidt céget úgy a vármegyében, mint egész Délmagyarországon régén ismerik, viszont Epsteinékat a háború sodorta ide. Nagy üzleteket bonyolítanak a két Epsteinnek, akik egyszerre, minden átmélet nélkül emelkedtek a hatalmas kereskedők és szállítók közé.

Goldschmidt és Epstein között szerződés jött létre, azon célból, hogy nagyobb mennyiségű pálinkát és bort vásárolnak közös számlára. Megállapodás jött létre a szerződő felek közt, hogy akár Goldschmidt, akár Epstein Aradon és a szomszéd megyékben pálinkát, vagy bort vásárol, úgy az közös tulajdonú képez és az eladásiul keletkező haszon közös.

A szerződésben kikötötték, hogy minden egyes vásárlás azonnal egymásnak bejelentendő és amennyiben akár az egyik, akár a másik cég részéről a bejelentés nem történne meg, úgy ezen bejelentés elmulasztását szerződészegésnek tekintik és a szerződéshez hű cég jogositva van 50 ezer korona kártérítést igényelni. Az 50 ezer korona kártérítési igény azonban csak akkor válik jogossá, ha a szerződést szegő fél bejelentési kötelezettsége elmulasztásának tudomásul vételétől számított három napon belül jelentkezik a másik cég kártérítési igényének bejelentésével.

Az aradi törvényszék öt tagu tanácsa ma tárgyalta az ügyet Leopold Zsigmond elnöke mellett. Birák voltak: Bing János, Tenner Lajos, Deutsch Károly és Adler Andor. Goldschmidt Mihály céget Somló Armin dr., Epstein Molnár Oszkár dr. védte.

A per anyagát a tőzsdebiróság jegyzőkönyvvezetője ismertette, aki kitért az ügy minden fázisára. Rámutatott arra, miként jött létre Goldschmidt és Epstein között a szerződés, melynek egyik pont be nem tartása miatt támadtak a felek közt a különbségek.

A Goldschmidt Mihály cég képviselője azt hangoztatta, hogy az alperes Epstein Simon kijátszotta a szerződést, amennyiben Epstein nagyobb mennyiségű bort és pálinkát vásárolt össze, több waggon árut raktározott fel és a vásárlásról nem tett jelentést a Goldschmidt cég tulajdonosának, a vele szerződő félnek és így az ötven ezer korona szerződésileg kikötött kártérítés jogossá vált. Epstein pregnánsan megsértette a szerződést, amennyiben annak sarkalatos pontját: azt, hogy vásárlás történt nem jelentette.

Ezzel az állítással szemben Epstein képviselője azt igyekezett bizonyítani, hogy nem történt szerződészegés és kérte a bíróságot, hogy az ötven ezer koronás kártérítési keresetet utasítsa el. Egyben Epstein ügyvédje azt kérte a tőzsdebiróságtól, hogy a Goldschmidt Mihály cég tulajdonosát eskü alatt hallgassák ki.

Ennek a kérelemnek a tanács helyt adott és elrendelte a bizonyítási eljárás lefolytatását. Az ügyben, melynek kimenetele elé nagy érdeklődéssel tekintenek kereskedői körökben, e hó 21-én lesz a legközelebbi tárgyalás.

Vissza a fegyházba.

(Izgalmas jelenetek ítélethirdetésnél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Három napi tárgyalás után ma hirdették ki az ítéletet az aradi törvényszéken Bibis Anna és Regyis Julia többszörösen büntetett gonosztevők bűnügyében. A bizonyítási eljárás során beigazolást nyert, hogy a visszaeső tolvajok, akik közül Ribis legutóbb három esztendő telt a marianosztrai fegyházban, társnője pedig különféle börtönökben morzsolt nyomorult életet, szorokozva és kölcsönös megállapodás alapján rendszeresen lopkodtak. A tolvajok mára megtörve várják a bíróság ítéletét. Mint két csapzott, didergő veréb, úgy ültek a vádlottak padján börtönökük gardirozása mellett. Összebujtak és fázlóda és félve lesték, mikor hangzik el Nagy József táblabíró elnök ajkáról az ítélet, melynek súlyossága igen meglepte őket.

Ribis Anna, aki a tárgyalás első napján még agresszív viselkedett, aki minden félelem nélkül mert tagadni, cáfolni és mast gyanusítani, mára kimerült; nemkülönben tette társa is. Ugy érezték, hogy hiába minden bujkálás, hiába minden cinizmus, nincs menekülés. A szegény, szerencsétlen Ribis Anna, akinél talán klinikai pontossággal meglehetne állapítani a kleptomániát, monoton közömbösséggel vállalta a bűncselekmények elkövetését. A perbeszédek elhangzása után megkérdezte tőle az elnök, hogy van-e valami észrevétele? Ribis Anna illedelmesen felállt és akinek már úgy is mindegy, hogy mi következik, így válaszolt:

— Loptam, bevallom: loptam, loptam...

Védelmére semmit se tudott felhozni, csak a vádat vállalta, ami nehéz volt, következményeiben fájdalmas, de viselte. Regyis is állta a harcot, de mikor ma délben elhangzott az ítélet, a két viharedzett, sok szenvedést, megaláztatást, nyomort átélő tolvajnő zokogva bukkolt a vádlottak padja mellett lévő kórkolátra.

A törvényszék ítéletét délben, 12 órakor hirdette ki Nagy József elnök. Ribis Annát több rendbeli lopás büntetésében találták vétkezőnek és ezért öt évi fegyházra, büntetésének letöltése után pedig dologházra, Regyis Juliát pedig három évi fegyházra és ugyancsak dologházra ítélték. A bűnügyben szereplő Rácz Marica orgazda három havi fogházat kapott.

Az ítélet elhangzása után Ribis Anna faldokló, nagy zokogásba tört ki és jajgatni kezdett. Fájdalmasan, hangosan és élesen ha-

sította a levegőt Anna bánatos zokogása, amit rögtön követett Regyis is. Percekig tartott a sirás, úgy, hogy az elnök kénytelen volt a tárgyalást tíz percre felfüggeszteni.

— A tárgyalást felfüggesztem — mondotta Nagy elnök — hadd sirják ki magukat a szerencsétlenek.

Mindketten rádőltek a kórkolátra és így folytatták a sirást.

— Inkább akasztófára ítélték volna, mint öt évi fegyházra — ordította az öszintén megtört Anna.

— Ne orgonáljon annyit — mordult Annára erőlyegen az egyik börtönőr.

— Fogja be a száját — felelt vissza Anna. Magának könnyü, de mi lesz énelem...

— Hallgasson.

— Jaj, anyám, inkább ne szültél volna a világra — tört ki az elkéseredés Ribisből, akit sehogysem sikerült lecsendesíteni.

A tárgyaló teremben kínos hangulat támadt. A közönség sorából többen felugráltak, a birák kimentek, a két elítelt pedig egyre zokogott.

— Drága, jó anyám — kiáltotta egyre Regyis Julia.

— Gyilkoltam én? — robbant ki Ribis.

— Hallgasson, mert megvasaltatom — figyelmeztette az elkéseredett Annát Tompa ügyész.

— Vasaltasson! Oljenek meg, azt se bánom! Tegyenek velem, a mi jól esik maguknak.

Az egyik katonai börtönőr, akinek még nem edződött meg a szíve, jóakarattal fordult Ribishez:

— Ne viselkedjék így, mert csak ön magának árt vele. Most már nem segíthet a csapáson.

— Láncoljanak meg, verjenek vasra, legalább azt is fogom tudni: mi a vas.

A tíz perc már rég elmúlt, de a vádlottak még mindig nem esillapodtak le. A bíróság újból elfoglalta helyét és jött az indoklás.

Mikor az elnök megkérdezte a vádlottaktól, hogy megnyugszanak-e az ítéletben, Ribis újból kitért:

— Nem nyugszom — ordított.

Regyis megnyugodott.

— Az elnök kiadta a börtönőröknek az utasítást:

— Elvihetik.

Közvetítették a szuronyos emberek a két tépett, megtaposott, nyomorult nőt és kísérték a tormen végig, melynek falai közömbösen visszhangzották az elítelték sirását.

EGYESÜLET.

— A Katolikus Háziasszonyok Országos Szövetségének Aradi Egyesülete december hó 16-án délután 4 órakor osztja ki jutalmait az egyesület Cselédotthonából kikerült azon lányok között, kik huzamosabb ide óta ugyanazon család szolgálatában állanak s munkaadóik megelégedését különösen kiemelték. Az egyesület tagjait és az érdeklődőket ezúton értesíti és hívja meg az egyesület elnöksége. (Kiss Ernő-utcai árvaház.) Cselédotthon.

— A Polgári Jótékony Nőegylet kedves kötelességet teljesít, a midőn az általa folyó hó 8-án rendezett teacst sikeréről beszámol. Egyben őszinte köszönetét nyilvánítja mindazoknak, kik a rendezésben segítségére voltak, a nagyérdem üközőnségnek megjelenéséért, az áldozatkészségért, mellyel az egyület híen támogatni minden alkalommal sziveskedik. Az összes bevétel volt 5390.32 f., ebből: felülfizetés K. 1859, belépőjegy K. 1351, nyerelemnysorsolás K. 2216.32 f. Kiadás K. 764.87 f., tiszta bevétel K. 4625.45 f. A felülfizetők névsorát évkönyvünkben fogjuk közzétenni. Özv. Purgly Lajosné e. fővédasszony.

HIREK.

Wilson válik a feleségétől.

(A Fehér Ház botránya.)

Hága. Ki hinné, hogy Woodrow Wilson, az Egyesült Államok köztársasági elnöke, a száraz professzor, aki valamennyi diplomata közt a legveszedelmesebben keveri a háboru szines és veszedelmes kártyáját, most családi ügyekkel van elfoglalva. Wilson ugyanis nemrég kötött házasságot egy ismert és előkelő amerikai urnővel. Szerelmi fakadt a szikár ur szívében és annak dacára, hogy a házasságnak nem jósoltak valami szép jövőt, Wilson oltár elé lépett választottjával. Alig teltek el azonban a mézesetek, a házastársak közötti differenciák támadtak. Egyre messzibbre távoztak egymástól és míg Wilson a nagy paklit kavarta, azalatt felesége egy *karcsu, elegáns yenkire vetette tekintetét*. Wilsonné önagysága szívesen fogadta a pompás sport-man udvarlását, szívesen találkozott vele, amiről a férj végre tudomást szerzett. A vércse szemű, ravasz diplomata a házaseleiben megbukott: felesége impozáns és ivelt aggancsokat rakott fejére.

Már Wilsonné viselt dolgairól szelvében hosszában beszéltek, már az előkelő plutokrata körökben mindenki tudta, hogy az elnököt felesége egy csalja, ahogy akarja, amikor végre a legilletékesebb helyre is eljutott a lejutó hír. Az elnök azonnal válópört akart indítani, rögtön fel akarta bontani a szent házasságot, amikor észbe kapott: jobb lesz a botránytól tartózkodni. És Wilson engedve a külső kényszernek, megszakította a feleségével a házastársi viszony, de kifelé nem csinált semmit sem. Wilson, mint ezt most Hágából jelentik — fél a világraszóló botránytól, fél az amerikai könnyű erkölcsű lapoktól és nem indít válópört felesége ellen, hanem tovább tűri, hogy a karcsu gentleman továbbra is udvaroljon feleségének.

Nem lehessen tudni: látha Wisont családi ügyek keserítették úgy el, hogy haragszik az egész világra? Most ki fog tudni, hogy asz szonyok körül forog az egész világ és a háboru rugóit finom, fehér kacsók mozgatják.

— **Návay Lajos kiüntetése.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Ófelsége a király Návay Lajos v. b. t. tanácsost a közlelemzés terén kifejtett buzgó és eredményes működése elismerésül az első osztályú polgári hadi érdemkeresztel tüntette ki.

— **A szénügyek kormánybiztosa.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Beavatott forrás értesülése szerint a kormány Vázsonyi Jenő dr. máv. igazgatót a szénügyek kormánybiztosává nevezi ki.

— **A polgármester utazása.** Varjassy Lajos polgármester hétfőn Budapestre utazik, hogy az ott tartózkodó **Barabás Béla** főispánnal a város több fontos ügyében eljárjon. A tanács mai ülésén megbizta a polgármestert, járjon el **Hantos Elemér** kereskedelmi államtitkár nál és az Országos Szénbizottságnál, hogy a város megkapja a részére kiutalt szénmennyiséget, mert még az októberi szénkontingenst sem utalták ki.

— **Nikita haldoklik.** Genfből jelentik: Nikita montenegrói király tudvalevőleg tüdőgyulladásban súlyosan megbetegedett. Allapota oly veszedelmesre fordult, hogy orvosai lemondtak életéről. Halálát minden órában várják.

— **Az új városi tisztviselők esküje.** Hank Albert dr. városi aljegyző, **Vasváry Kálmán** közigazgatási fogalmazó és **Rátky Béla** rendőrségi fogalmazó a mai tanácsülésen tették le a hivatali esküt, melynek szövegét **Angel István** dr. főjegyző olvasta fel.

— **Bécsi bankigazgató Aradon.** **Chavanne Miksa**, a K. k. priv. Bank és Wechselstuben Actien-Gesellschaft „Merkur“, Wien. elnöke mai napon Aradra érkezett a Közgazdasági Bank vsárnapi közgyűlésén való részvétel céljából.

— **Rendőrtisztek a főispánhoz.** Négy derék, szorgalmas régi rendőrtisztviselő: **Moldován Ödön**, **Szcepkovszky Teofil**, **Hoffmann Győző** rendőrhadnagyok és **Vidéky Gusztáv** segédtsízt ma a főispánhoz címzett beadványt nyújtottak át **Greén Nándor** főkapitánynak. A beadványban arra kéri a főispánt, nevezze ki **Moldovánt** és **Szcepkovszkyt** tiszteletbeli kapitányokká, **Hoffmann** és **Vidékyt** pedig fogalmazókká. Kérelmükben elmondják, hogy 17—21 év óta állnak a város szolgálatában és egy évtizednél hosszabb ideje vannak mostani rangfokozatukban. Nehéz munkát végeznek önfeláldozással és becsülettel és mégis állandóan mellőzésben van részük, ami a közönségben az érdemtelenység látszatát keltheti. Rájuk mindig csak újabb munka-teher hármlik, míg mások munkájukért akár a fronton, akár itthon elismerést kapnak. Kérésüket nem a hűség sugalmazta, hanem az önérték kényszerítő ereje. A négy rendőrtisztviselő kérelmét a főkapitány át fogja nyújtani a főispánnak, aki bizonyára méltányolni fogja a négy régen mellőzött tisztviselő kérelmét.

(Miért nincs szivar?)

Egyik fővárosi nagyszálloda éttermében óvatosan fülembe sugja a pincér:

— Parancsol száz darab regalia mediát?

— Mennyit?

— Száz darabot, vagy ha úgy tetszik kétszázat. Darabját nyolcvankét fillérért adom.

Bizalmatlanul néztem a pincért, amit hamar észrevett s igyekezett kétélyemet eloszlatni.

— Az urak vidéken mostanában nem kapnak szivart ugy-e? Természetes, hogy nem kapnak. Csak nem bolond a trafikos, hogy rongyos néhány percent haszonért prédálja el áruját. Itt Budapestben vannak emberek, akik ezrével szállítják vidékről a szivart kétszeres áron, ezektől kapjuk mi bizományba. Valamit aztán nekünk is kell csak keresni.

A vidéki trafikosokat általánosságban nem szabad megrádolni ilyen büntös manipulációkkal, mert meg vagyunk győződve, hogy a legtöbb nagytrafikot maga a kincstár nem látja el elegendő áruval. Anyi azonban bizonyos, hogy vidéken nincs szivar, ellenben a pesti éttermek pincéreinél van, amennyi kell. Csak fizessék meg. Itt a dohányjövődék igazgatóságának kell erőlyesen közbelépni. Az ellenőrzés nem is lenne nehéz. Btessitse az igazgatóság minden város pénzügyőrségét, hogy ekkor és ekkor ennyi és ennyi dohány-nemű érkezik a városba. A pénzügyőrök aztán könnyen meggyőződhetnek róla, hogy az a szivar- és dohánymennyiség körülbelül a közönség közé kerül-e, avagy nem. Ha még így sem lesz szivarunk, akkor legalább tudni fogjuk, hogy kit kell szítani érte.

— **A kiképzett géppuskások beosztása.** A honvédelemügyi miniszter 24317. szám alatt — mint budapesti munkatársunk telefonálta — elrendelte, hogy a géppuskás szolgálatban már kiképzett és a mögöttes ország részben más szolgálatot teljesítő tisztek, zászlósok, tisztjelöltek, altisztek és legénység, tekintet nélkül az alkalmassági fokra, az illetékes géppuskás tanfolyamra tartoznak bevonulni. Ezeket nem lehet beosztani olyan helyre, ahol a géppuskás szolgálathoz megkövetelt ismeretek nem feltétlenül szükségesek. Ilyen beosztás csak a honvédelmi miniszter távirati beegyezésével lehetséges.

— **Egy vagon szén Odisszeája.** Megírta az *Aradi Közlöny*, hogy **Scheibel Vilmos** aradi vállalkozó egy vagon kösznet a víz-mű részére a város elrekvirálta. **Scheibel** beadvánnyal fordult a szénbizottsághoz, hogy adja vissza a szentet, mert neki a hadvezetőség részére sürgős munkálatokat kell elvégeznie s minden napi késedelemért pönalét köteles fizetni, amelyért majd a várost perelni fogja. A szénbizottság visszaadta a szentet ama miniszteri rendelet alapján, amely kimondja, hogy iparvállalatok szénkészletét lefoglalni nem lehet. **Zádor Imre** gépüzemigazgató, amint azt a szénbizottság legutóbbi ülésén bejelentette, megállapította, hogy a **Scheibelnek** visszaadott szén nem került **Scheibel** ipartelepére, hanem egy másik nagyiparoshoz. Erről a bizottság jelentést tett a tanácsnak, amely mai ülésén kimondta, hogy az ügyet átteszi a kihágási bírósághoz.

— **A gyógykezelési díjak emelése.** A háboru okozta általános drágaság a társadalom azon osztályait sújtja legérzékenyebben, melyek tagjai egyéni, testi és szellemi munkájuk után élnek és megélhetésük biztosítása vagy javítása nem vált lehetővé a konjunkturák és constellációk kiaknázása által. Ezen osztályok a drágaság által vállalkra nehezdedő terheket a teljesített munka díjazásának fokozatosan és többször ismételt emelésével igyekeztek elviselhetővé tenni. Az aradi orvosi kar a legnagyobb türelemmel és önmegtagadással tűrte a három háborus év gazdasági rázkódtatásait, anélkül, hogy a reája súlyosodó, már elviselhetetlenné vált tulkidásokat, a nála gyógyulást kereső közönségre hártotta volna át. De az utolsó év megpróbáltatásai rákényszerítette az orvosokat, hogy megélhetésük biztosításáról gondoskodjanak. E célból megtartott értekezletükön elhatározták az orvosok, hogy háziorvosi, valamint egyéb orvoslási díjaikat a béke időben meghatározott díjak kétszeresében állapítják meg az elmúlt 1917. évre is. Kimondotta az értekezlet, hogy e díjemelésről eltekint az orvosi kar a kiszívetésü hivatalnokok, alkalmazottak és nyugdíjasoknál.

— **Fát ad kölcsön a város.** A **Marta-gyár** munkásai, akik már eddig 120 öl tüzfát kaptak kölcsön a várostól, arra kérték a tanácsot, adjon nekik még 130 öl tüzfát kölcsön. A tanács mai ülésén elhatározta, hogy készséggel eleget tesz a munkások kérelmének, de csak akkor, ha a város a neki kiutalt fából egyszerre nagyobb mennyiséget kap.

— **Még a pilhenés is megdrágul.** **Czeiler és Glück** vállalkozók, akik a **Maros-parti** sétányon felállították a székeket, arra kérték a várost, engedje meg, hogy a székek használatáért az eddigi 6 fillér helyett 10 fillért szedhessenek. A tanács mai ülésén foglalkozott a kérelemmel és csupán 8 fillér díjat engedélyezett, de arra kötelezte a vállalkozókat, hogy a városnak négyszög méterenként az eddigi 2 korona terület-használati díj helyett 3 koronát fizessenek.

— **A városi cipésműhely.** A mai tanácsülésen **Lócs Rezső** helyettes polgármester bejelentette, hogy a hatósági cipésműhely megkezdte működését, mert **Temesvárról** megérkeztek a munkások. A tanács elhatározta, hogy táviratilag kéri fogja a **Börközypontot**, hogy utaljon ki a városi cipésműhely részére nagyobb mennyiségű hulladékot.

— **A drága hócipő.** **Bohus** báró huszártóhadnagy ma megjelent a kihágási bíróságnál és bejelentette, hogy egy aradi üzlethez egy pár posztóval bélelt hócipőt vásárolt 180 koronáért. Minthogy a vételárat túlmagasnak találta, árdrágításér feljelentést tet az üzle tulajdonosa ellen. A kihágási bíróság a hócipőt átteszi a járásbírósnak kebelében működő ár-megállapító bizottsághoz, s csak ennek határozata után fog érdemben tárgyalni.

— **Adomány.** **Zimmermann Ferenc** Pankofáról tíz koronát küldött a vak katonáknak.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Kedvező tárgyalások az oroszokkal.

A Pester Lloydnak jelentik Bécsből: Itteni politikai körökben hirdik, hogy az Oroszországgal folytatott tárgyalások az utóbbi időben is oly kedvező lefolyást nyertek, hogy azzal a lehetőséggel szabad számolnunk, hogy a tárgyalások még a fegyvernyugvás befejezése előtt a kívánt eredménnyel befejeződnek.

Pétervár. A kozákoknak a Smolna-intézetben tartott ülésén megjelentek a nagy-orosz szovjet által kiküldött kozák bizottságok, a kulnai és doni kozákok küldöttségei. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely a következő:

A katonai szervezetek szovjet-fajjai ellenforradalmi propagandát üznek és testvérháboruba keregtik a kozákokat. Minthogy megakarjuk akadályozni idegen szervezeteknek a kozákok ügyeibe való beavatkozását, megparancsoljuk, hogy Lenin csapatait támogatni kell. A katonai szervezetek szovjet-tagjait azonnal le kell tartóztatni.

A kozákok fegyveresen még az éjjel befejezték a katonai szervezetek szovjet-tagjainak letartóztatását.

Hága. Times jelenti Washingtonból: Lanzing államtitkár a sajtó képviselőivel közölte, hogy táviratot kapott a vladivosztki amerikai konzultól, amelyben a konzul közli, hogy Vladivosztk környékén különböző

csapatok közt heves harc van folyamatban. A konzul követeli, hogy amerikai csapatokat küldjenek Vladivosztkba.

Basel. Pétervári kormány megtiltotta a bankoknak, hogy a január 1-én esedékes külföldi kamatokat kiízzessék.

London. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: Több, mint 150 angol állampolgárt, köztük gyermekeket és asszonyokat letartóztattak, mert több orosz alattvalót Nagy-Britanniában visszatartottak. Most hivatalosan közlik, hogy megkapták utleveleiket.

Genf. Francia lapok szerint Briand el van tükélve, hogy nyíltan Callieaux politikája mellé áll. Tiltakozni fog a háború végletekig való folytatása ellen. A nacionalista képviselők egy része Briandot már Cailleaux büntársának nyilvánítja és követeli, hogy Briand ellen hasonló módon lépjen fel a kormány, mert Briand hasonló szomorú szerepet játszik.

Berlin. A birodalmi tengerészeti hivatalban új ügyosztályt állítanak fel, melynek buvárhajó hivatal lesz a címe. Ez az ügyosztály kizárólag a buvárhajók ügyével fog foglalkozni.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: A frontokon nincs semmi ujság.

— **Elütötte a gőzvasut.** Nagy Sándor 11 éves gimnáziumi tanuló ma délben az Atzél Péter-utcában menetközben leugrott a gőzvasutról. A fia oly szerencsétlenül ugrott le, hogy a vonat kerekei alá került, amelyek összeroncolták jobb lábát. A rendőrség részéről Hecht Adolf dr. tiszteletbeli főorvos és Odry Zoltán ügyeletes rendőrtiszt szálltak ki a helyszínére és beszállították a szerencsétlenül járt fiút a vármegyei kórházba. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy a balesetért kit terhel a felelősség.

— **Értesítés.** Az aradi Anyavédő Egyesület közli, hogy Aradon, Kossuth Lajos-utca 46. sz. alatt „Zita királyné alapítványi Anyaháza” cím alatt szülőházát megnyitotta. Az intézet kórházi jelleggel bír és igazolt szegényeknek teljesen díj talanul nyújt segílyt. A közös teremben fizető köteleseknek a napi ápolási díj 5 korona. Az intézetben van két külön szoba a fizető betegek részére, melyben a napi ápolási díjat 12 koronában, az esetleges kísérőnek ellátási díját napi 8 koronában állapították meg.

— **Káposzta kiosztás.** Felhívom az 1., 2., 3. kerülethez tartozó kereskedőket, hogy december 17-én hétfőn, a 4., 5., 6. és 7. kerülethez tartozó kereskedőket, hogy december 18-án kedden, a 8., 9., 11., 12. kerülethez tartozó kereskedőket pedig, hogy 19-én, szerdán délelőtt a káposzta-utalvány kiváltása céljából a közlelmezési hivatalban jelentkezzenek. Az élelmiszer igazolvány három számú szelvénye váltható be adagonként egy kiló káposztára, melynek kiesinybeni eladási ára 60 fillér. Értetem továbbá a nagyközönséget, valamint a kereskedőket, hogy a karácsonyi ünnepekre, tekintettel a esüörtökön kezdődő liszt kiosztáson, a liszt igazolvány 5., 6. számú szelvényei válthatók be, miután a liszt kiosztás két hétre történik. — A közlelmezési hivatal vezetője.

— **Képeskönyvek, ijusági iratok olcsón Ingusznál,** Weitzer-utca.

— **Képeskönyvek Kerpelnél.**

— **Lisztsempészésért öt napi elzárás.** Kécskai asszony állt ma Grunz László reitdör kapitány, kihágási bíró előtt. Az volt a bűnük, hogy szállítási engedély nélkül három métermézsa lisztet hoztak be Aradra eladás végett. A két asszony sirva védekezett, hogy ők a gazdag emberek miatt kerültek bajba. A kihágási bíró mindkettőt öt napi elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A pécskai menyecskék az ítélet ellen felebbezést jelentettek be.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi Anyavédő Egyesület segítyezésére: az aradi Hungária Pamutgyár ekintetes igazgatósága 500. Seidner Bernát és fia Marosborsa 20, özv. Goldschmidt Mihályné 50, May Jánosné ravatalára szánt koszoru megváltása címén Werner Miksa dr. orvos 50, Vámos Imréné May Erzsébet 50, Magyar Sámuel dr. tb. tisztí orvossá történt kinevezése alkalmából 150 koronát, az aradi Fűrészgár egy öl tüzfát, az Arad és Csanádi Egyesült vasutak egy öl felfűrészelt tüzfát, az Aradi Világítási és Erőátviteli R. T. 10 métermézsa pirszenet, özv. Goldschmidt Mihályné 31 darab szappant adományoztak. A nagybecsű adományokért ezuton is hálás köszönetet mond az aradi Anyavédő Egyesület nevében Kintzig Jánosné, elnök. Keiler Lajos ügyv. főtitkár.

— **Koszorumegváltás** címén Fábry Sándor Arad-Csanádi Egyesült vasuti vezérigazgató el halálózása alkalmából a „Marta” igazgatóság, melynek Fábry Sándor egyik igazgatósági tagja volt, 500 koronát küldött Barabás Béla főispánhoz azzal, hogy a főispán az összeget be látása szerint valamelyik aradi jótékony intézet céljaira használj fel. A főispán a Marta adományát most átküldötte Varjassy Lajos polgármesterhez és kérte a polgármester, hogy az összeget a városi szegény iskolás gyermekek ellátását szolgáló „Napközi-Otthon javára fordítsa.

— **A Szociális Missziótársulat** aradi szervezete december 17-én, hétfőn délután 5 órakor a városháza tanácsstermében tartja decemberi összejövetelét. Előadó: Schlachta Margit. A tagokat ezuton is meghívja az elnökség.

— **A hadbavonult aradi nyomdászok** hozzártatózói felhivatnak, hogy folyó hó 16-án, vasárnap délután 2—4 óra között a Munkás Otthonban segély felvétele végett jelentkezzenek.

— **Megnyílt a szenzációs karácsonyi tárlat** Fischer nagyáruházában a Szabadság-téren.

— **Megérkeztek a karácsonyi ajándékok** Meglepő választék gyönyörű dísz tárgyakból, használati cikkekkel; mindennemű modern képkereb ovál és gömbölyű kivitelben, eredeti olajfestmény és antik tárgyak legolcsóbban beszerezhetők Fischer Mór Arad, Neumann-palota. V. m. telefon 568.

— **Dívtos névjegyek Kerpelnél.**

— **A legújabb lakbérrendelet** kapható Pichler papirkereskedésében (Bohus-palota.)

— **Karácsonyi albumok** már kaphatók Kerpelnél.

Egy főispán szerb beszéde.

(Steuer György dr. nyilatkozata.)

Kaptuk a következő sorokat:

Az „Aradi Közlöny” egyik, a legutóbbi napokban megjelent számában leközölt közleményben azzal a kifejezett váddal illetik, hogy én mint a magyar államhatalomnak törvénymegyei exponense, azzal, hogy Nagybecskerek r. t. város képviselőtestületének 1917. évi november hó 19-én tartott közgyűlésének végén a szerbajku képviselőtestületi tag üdvözlését szerb nyelven megköszöntem, nemzeti szempontból teljesen joggal kifogásolható eljárás követtem és ezen a népszerűségem öregbítését szolgáló eljárásom mellett kárba vész gróf Apponyi Albertnek a felekezeti iskolák államosítására irányuló törekvése és Ugron Gábornak a határszéli közigazgatás reorganizációja irányuló minden, a magyar nemzet és magyar faj supremáciájának biztosítását célzó terveze.

A vádat az ismeretlenség homályába burkolódzó egyén emeli. Ennél fogva nincs módomban megállapítani, vajjon az, aki a vádat emeli, ismeri-e a szem elől nem vehető viszonyokat és tényeket.

Nagybecskerek r. t. város képviselőtestülete tagjainak közel felét szerbajku polgárok alkotják. Évtizedes szokás szerint a szerbajku polgároknak a városi polgármester a tárgyalás során szerb nyelven is megmagyarázza a napi rendre tűzött tárgyakat és a szerbek, akik nem beszélnek magyarul, anyanyelvükön szólnak az őket érdeklő ügyekhez.

A városi képviselőtestület gyűlésére a városi polgármesternek meghívására jelentem meg, aki módot akart nyújtani, hogy a városi képviselőtestület tagjaival érintkezésbe léphessenek és megismerethessem azokat az eszméket és elveket, melyek szerint főispáni felügyeleti és ellenőrzési jogkörömet gyakorolni szándékozom. A városi képviselőtestülethez magyarul beszéltem. Az állam nyelvén fejtettem ki, hogy milyen elvek szerint fogom felügyeleti és ellenőrzési jogkörömet gyakorolni. A városi képviselőtestület ülésének végén, mikor a polgármester az ülést berekesztetni akarta és már menni készültem, felállott egy szerbajku képviselőtestületi tag és szerb nyelven üdvözölt. Az egyszerű szerb gazda közvetlen, keresetlen szavakkal mondott rövid üdvözlő beszéde őszinte és meleg hazaszeretettől volt áthatva.

Rámutatott arra, hogy a szerbajku polgárok is hű fiai a magyar hazának, együtt véreznek a magyarsággal és vállvetett erővel, gazdasági és véraldozattal elősegítik ok is, hogy az ország létérdekeért folyó háború sikeresen befejeztessék.

A szerbajku polgártársnak őszinte és hazafias üdvözlését, az anyagi és vérbeli áldozatkésztséget biztosító kiellenítését először magyarul, — amit a „Tulhajtott udvariaskodás” című közlemény névtelen írója elhallgatott, — másodsor, hogy a szerbek, akik magyarul nem beszélnek, megértsék, szerb nyelven megköszöntem és megmondtam a szerbeknek is, hogy a reám bizott vármegye polgárságának

s így a magyar államhoz hű szerbeknek is azzal az erővel fogok szolgálatot teljesíteni, a mely erővel a falusi házból a főispáni székbe emelkedtem. Ha az ellenem emelt vád névtelen képviselője a falusi háztól a főispáni székig vezető utat, küzdelmes munkával, önerejével küzdötte volna végig, a magyarul nem beszélő szerbek hazafias üdvözlétére hasonlóképp választott volna.

A magyar nyelv tanítására vonatkozó törvényeket nem hajtották végre. Milliókra rug azoknak az államhü, derék polgároknak a száma, akik önhibájukon kívül nem tanulhattak meg magyarul és ezek a derék polgártársaink nem érdemelték ki hogy hazafias üdvözlétekre a főispán az állami nyelven kívül röviden anyanyelvükön is válaszoljon?! Az a derék szerb polgártárs, ki engem üdvözölt, megmutatta azt az orosz golyót, mely egyik hadba vonult fia testét átjárta és másik fia is ugyan csak harcúterén a magyar hazáért küzd.

Az ellenem emelt vád képviselője azért kárhözvitatta rövid szerb felszólalásomat, mert Szerbiával hadilábon állunk. Ez igaz, de nem állunk és nem állhatunk hadilábon a hazai szerb polgártársainkkal, akiket a magyar államnak megakarunk és megfogunk nyerni, de nem elzárkózással, csupán a hatalom suitó kezével, hanem közvetlen érintkezéssel, a jogosult panaszok lehető orvoslásával, a rend fenntartásával, gazdasági és kulturális munkával, az állami tekintélynek biztosításával. A megértés, asszimilálás, pacifikálás nehéz, de nemes munkájához nem elegendő a szigor és vaserő. Az államhoz való hűséget és ragaszkodást legjobban a néplelek megértése, megbecsülése, nevelése és nemesítése által, igazságos kormányzással biztosíthatjuk. A nép között sok salak van, — mondotta báró Főtös József — de vannak darabok, melyekből meglátni, hogy az egész mégis egy nagy aranybánya.

Gróf Apponyi Albertnek a felekezeti iskolák államosítására irányuló törekvése saját főispánjainak kormányzata alatt nem fog kárba veszni. Apponyi népoktatásügyi rendeletének végrehajtását, az elmúlt politikai rezsim alatt felfüggesztették, mely rezsim hiva valószínűleg a támadó cikk írója, vagy sugalmazója is. Apponyi tanügyi politikáját a magyar nemzeti érdekeknek megóvása érdekében a jelenlegi kormány főispánjai fogják végrehajtani.

A határszéli közigazgatásnak reformjára vonatkozólag is, amelyeket Ugron Gábor tervbe vett, a jelenlegi kormány főispánjainak lesznek javaslatai, melyek a közigazgatás bajait orvosolják, igazságos és pontos közigazgatás megteremtésével az állami rendet, a gazdasági és kulturális haladást, a magyarság supremáciáját, az idegen aiku polgároknak asszimilációját biztosítani fogják.

A Délmagyarországon megvalósítandó nemzeti, gazdasági és kulturális reformok készíttetek arra, hogy miniszteri tisztviselői pályámat elhagyjam és azokat a tanácsadókat, melyeket egész Délmagyarországon mint a Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesületének alelnöke, mint törvényhatósági bizottsági tag és mint újságíró 15 évi közéleti munkálkodásommal szereztem, főispáni állásomban Délmagyarország és ezzel hazánk javára értékesítem.

Becsület és önzetlen munkával, minden rendelkezésemre álló szellemi és lelki erővel, ha kell küzdelemmel, elő fogom segíteni annak a kormányprogramnak a megvalósítását, mely feladatává tűzte ki, hogy Délmagyarországot, mely az elmúlt idők hibái és mulasztásai folytán betörő kapuvá vált, magyar végvárat építsen.

Dr. Steuer György,
Torontálvármegye főispánja.

A főispán ur kénytelen tehát beismerni, hogy igaza volt az *Aradi Közlöny* cikkének, mi kor azt írta róla, hogy Nagybecskerek város közgyűlésén negligálta a magyar állam hivatalos nyelvét és teljesítette a szerb nemzetiségi agitátorok régi vágyát: *szerb nyelven beszélt a főispáni székben*.

Sajátságos politikai methodusa van a fontáli főispánnak. Azzal akarja elősegíteni a délvidék magyarosodását, hogy szerb nyelven

beszél hivatalos helyről, nem pedig azzal, hogy elvárna szerb polgártársaitól, hogy közülük olyan ember üdvözölje őt, aki magyarul is tud. Mert meg vagyunk győződve, hogy a derék nagybecskerekiek között vannak magyarul beszélő szerbek is. Amikor az új koalíciós főispánt szerb nyelven köszöntötték, akkor ez tüntetés volt a magyar állam hivatalos nyelve ellen és demonstrálása annak — amit egyébként liberális magyar törvények megengednek — hogy a város közgyűlésén szerb nyelven is lehet beszélni. Ezt a tüntetés nem lett volna szabad egy magyar főispánnak azzal honorálni, hogy ott folytatja, ahol a demonstrálók elhagyták.

Vajjon mi történne, ha a mi szegény csángó véreink, vagy a Romániába szakadt székelyek egyszer magyar nyelven üdvözölnék a maguk bukovinai vagy román megyefőnökét? Alig hisszük, hogy barátságos választ kapnának. Pedig ezek között nincsenek agitátorok.

Nem, főispán ur, ön nem tett szolgálatot a magyar nemzeti eszmének és nem javított „az elmúlt idők hibáin és mulasztásain”, mikor beugrott a magyarság ellen tüntetőknél és szerb nyelven beszélt a főispáni székben. Azt az „erőt, mely a falusi háztól a főispáni méltóságig” vezette őt, a jövőben fordítsa inkább a magyar nyelv tekintélyének emelésére, mint az olcsó népszerűség vadászására.

Nem rekvirálnak a spejzokban.

Az Országos Közélelmészeti Hivatal nyilatkozata.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Az utóbbi időben az a hír járta be az országot, hogy *Hadik* János gróf rendeletéből kifolyólag rövidesen megjelennek a hatósági emberek a magánháztartások élelmiszeraiiban és könyörtelenül összeszedik azt a felesleget, amelyet a háziasszonyok zsirhan, liszthen, hüvelyesekben, burgonyában „összespóroltak” maguknak. Ez a hír érthető rémületet keltett Aradon is és ámbár az utóbbi időben meg is cáfolták, mégis tartotta magát, ami azt bizonyítja, hogy ebben az ügyben valamelyes rendelkezés mégis csak történt.

Hogy információt szerezzek és hogy megnyugtassam az aradi derék háziasszonyokat, elmentem ma az Országos Közélelmészeti Hivatalba, ahol a lezárultabb helyen a következő nyilatkozat közzétételére hatalmazták fel:

— Az Országos Közélelmészeti Hivatal a gabonarekvirálás ügyében adott ki rendelkezéseket. Ezek a rendelkezések azért váltak szükségessé, mert az átvételi bizottságok működésével nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. Kizárólag a gabona átvételével kapcsolatos eljárásokról van szó, azonban egyáltalában nem felel meg a valóságnak és minden alap nélkül az a hír, mintha a Közélelmészeti Hivatal hájtóadásokat akarna rendezni a közönség spajzaiiban található élelmiszerekre. Mi örülünk annak, ha egyesek a részükre szűkösen kiszabott élelmiszerekkel olyan takarékosan tudtak bánni, hogy még egy kis tartalékot is gyűjthettek össze és senki nem gondolt arra egy pillanatig sem, hogy ilyen élelmiszerek után kutassunk. Tessék határozottan megírni az *Aradi Közlöny* hasábjain, hogy az Országos Közélelmészeti Hivatal nem fog rekvirálni a spajzokban, szó sem volt ilyen rekvirálásról és reméljük, hogy ezzel a nyilatkozattal most már végleg sikerült levenni a napirendről ezt a sokat hánytorgatott kérdést.

Ez a nyilatkozat alkalmasint végképen megnyugtatta most már Arad előrelátó gazdaszonyait és bizonyára nem lesz szükség arra, hogy az aradi menyecskék napokig törjék rajta a fejüket, hova dugják a liszteszakókat és a zsirshödönöket.

D'Annunziót megverték.

(Inzultus a háborus uszításért.)

(Telefon.) Zürich. Itália nemzeti költője: *D'Annunzio* még mindig háborura uszítja a szerencsétlen olaszokat. Az alacsony termetű, vörös lantpengető, aki oly szárnyalóan tud dalolni a szerelemről, életről, hazája szépségéről, most nép tribünnek csapott fel és a hol csak teheti, mindenütt tüzesóvát hint el a nép között. Egyszer repülőgépről szól a tömeghez, másszor a lövészárokból hallatja hangját. Folyton agitál, dolgozik, tüzel, szónokol és teljel mértékben rá akar szolgálni az ententiól kapott pénzre.

D'Annunzio tegnap Milanóban egy gyűlésen jelent meg, ahol a polgárság a háboru folytatása ellen foglalt állást. A szónokok szidták a hadvezetést, a nép pedig a további tömegmészárlás beszüntetését követelte. Egyszerre csak megjelent *D'Annunzio* és szót kért. Az egykori népszerű költőt eljenzés fogadta. *D'Annunzio* temperamentumos és tüzes beszédű előadó, aki magával tudja ragadni a hallgatóságot. Mikor a hírneves poéta az emelvényen megjelent, mindeki feszült figyelemmel fordult feléje. Ugyanis azt hitték hogy a háboru ellen fog beszélni. *D'Annunzio* azonban még nem telt be a tengernyi vérrrel, még nem fáradt bele a tébolyult háboruba és további kitartásra buzdította a népet. A szónokot nem sokáig engedték beszélni és egymásután kiáltották feléje:

- Hóhó, takaródjék onnan!
- Elég volt a háboruból!
- Nem akarunk tovább harcolni!
- Megfizetett bérenc.

D'Annunzio látta, hogy a helyzet egyre veszedelmesebb kezd lenni, gyorsan kisetett a gyűlésteremből. Az után azonban felismerték a háborus uszítót és az elkeseredett emberek nekiestek *D'Annunzionak*. *Útni, verni es pofozni kezdték a finom szavu nagy költőt*, aki nem tudott szabadulni a pofon-zuhatóg elől. Bármerre menekült, mindenünnen újabb támadás érte. Végre rendőrök érkeztek a helyszínre és csak a legnagyobb erőfeszítés árán sikerült *D'Annunziót* attól megszabadítani, hogy halálra ne verjék. *D'Annunzio* igen súlyos sérüléseket szenvedett, úgy, hogy egyelőre aligha fog tudni ismét háborura uszító beszédet mondani.

Krauss tábornok sikerei.

Budapest, december 15. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti: *Olasz harctér*: Krauss Alfréd gyalogsági tábornok csapatai a leghevesebb ellentállás ellenére is elfoglalták Col-Caparédén levő állásokat, miközben a 44-es és 88-as gyalogezredek különösen kitüntek. A Monte Perlicén alpesi zászlóaljok több ellenséges támadást visszavertek. A szövetséges csapatok által december 12-ről 13-ikára Monte Spinurián elfoglalt ellenséges állások visszafoglalására az olaszok hiába intéztek heves támadásokat. A legutóbbi harcokban negyven olasz tisztet, két törzstisztet és 3 ezer főnyi legénységet, néhány ágyut és géppuskát szállítottunk be. Vezérkar főnöke.

Berlin, december 15. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti: *Olasz harctér*: A legutóbbi napokban a Brenta és Piave között lefolyt harcokban 40 tiszt és több, mint 3000 főnyi legénység, néhány ágyu és géppuska maradt kezünkön. Az ellenség ellentámadásait, melyeket az általunk elfoglalt állások ellen intézett, visszavertük. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lloyd George még nem akar békét.

Erkezett reggel 3 órakor.

Hága. (Reuter) Lloyd George miniszterelnök a légi szolgálat vezetői tiszteletére adott ebéden beszédet mondott és többek közt a következőket mondotta:

— Németország azt akarja, hogy ne kelljen kártérítést fizetnie, a károkat jóvátennie és bocsánatot kérni és azt is akarja, hogy hívjuk őt a mi körünkbe avégett, ha valaki utánozni akarja az ő gonosz tetteiket, akkor együtt mérjünk ütést annak a fejére. Ezt akarja Németország, Ausztria-Magyarország és a pápa. Nekünk két ut marad nyitva: Az egyik, hogy a győztes gonosztevéknél könnyű feltételi békét adunk, a másik, hogy isteni feladatunkat végre hajtjuk, amennyiben igazságos békét szerzünk magunknak és gyermekeinknek.

— Én nem tartom lehetségesnek, hogy akkor, amikor a porosz militarizmus megrészegedett ezektől a gondolatoktól, akkor békét kínál nekünk. Az óra nem a legszerencsésebb, amelyben élünk, nem akarom kisebbiteni a helyzet komolyságát, de ha Oroszország ebben az évben kifejtette volna teljes erejét, akkor megfelelő békeajánlatot tehetünk volna ellenségeinknek. Ha Oroszország megmarad szándékai mellett, ez nem kívánatos bennünket az általános békére, hanem csak meghosz-

szabbítja a háborút és a porosz militarizmus karjaiba veti Oroszországot.

Ha lehetségessé válik, hogy Németország a keleti frontról embereinek millióit és nagy hadianyagát elvonhatja és Anglia, Francia- és Olaszország ellen fordíthatja, ez a feladatok komolyságát szaporítani fogja. Oktalanság volna lebecsülni, vagy tulbecsülni ezt, de legnagyobb oktalanság volna nem szembezálni a veszedelemmel.

— A kilépő Oroszország helyébe kettőzött erővel lép be Amerika. Nekünk emberanyagra van szükségünk. Semmi okunk nincs pánikra, mert még megfelelő tartalékaink vannak itthon.

A hajóter kérdésére fogja eldönteni a háborút. Megfelelő hajóterünknek kell lenni arra, hogy amerikai csapatokat Európába szállíthassunk. Németország abban reménykedik, hogy az amerikai csapatok tömege sohasem fog Európába jöhetni, de ebben csalatkozni fog.

Beszélt még arról, hogy Anglia helyzete az élelmezés tekintetében kedvezőbb, mint 1914-ben volt és hogy mennyi tonna élelmezést kell a jövő évre megtakarítani. Mindezen körülmények növelik a háború kedvező befejezésének reményét.

Egy érdekes házasságról.

(A fővárosi árvaszék nyilatkozata.)

— Sajdt tudósítónk telefonjelentése. —

Az *Aradi Közlöny* néhány nappal ezelőtt foglalkozott Radó Kálmán és Deutsch Jozefa sokszor emlegetett házassági ügyével. Megírta azt is, hogy a házasságekötés ügyével kapcsolatban: Aradon tartózkodtak Bialoszkurszky és Püspöky államrendőrségi detektívek, akik bizonyos tekintetben nyomoztak, de abbahagyták azt és csak a budapesti árvaszék határozata után folytatják Most újból foglalkoznunk kell a házasság ügyével, amelynek valószínűleg a befejező akkordja.

Budapesti tudósítónk ebben az ügyben felkereste *Stolniczky Gyula dr.* árvaszéki jegyzőt, a házassági ügy referensét, akit megkért, hogy az ügy szigorúan családi részleteinek mellőzésével nyilatkozzék a házassági ügy utolsó fázisairól, különösen a szerelmes pár bécsi házasságekötéséről és a detektívek aradi nyomozásáról. Annak előrebocsátása után, hogy az árvaszéknek sem mi köze sincs a detektívek munkájához, abba bele sem folyt, de arról nem is tudott, a következő érdekes kijelentést tette:

— A háború kitörése óta 1418 esetben fordultak kiskorúak a budapesti árvaszékhez házasságekötési beleegyezésért oly esetben, amikor a szülők a házasságba vagy nem egyeztek bele, vagy a házasság-beleegyezés megadásában akadályozva voltak. A budapesti árvaszék a kérelmeket a legliberalisabban kezelte, — hiszen emberek vagyunk — és csak a legsúlyosabb esetekben tagadta meg a beleegyezést. Hogy mennyire liberálisan kezeljük az ilyen kérdéseket, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az 1418 kérelem közül mindössze 28 esetben tagadtuk meg a beleegyezést.

— Radó Kálmán és Deutsch Jozefa házasságekötési kérelmét az árvaszék kétszer utasította el és tette ezt oly rendkívüli súlyos okok miatt, amelyek családi vonatkozásaiknál fogva nem publikálhatók, de én szentül megvagyok arról győződve, hogy ma a mi helyünkben minden emberül gondolkodó ember hasonlóképpen cselekedett volna. Először ez év október 12-én hoztuk meg az elutasító határozatot. Radó Kálmán és Deutsch Jozefa ezt megfellebbezték a közigazgatási bizottsághoz. Miután azonban az árvaszéknek módja van ahhoz, hogy a fe-

az se arra a kérdésre, hogy érvényesnek tekinthető-e a Bécsben kötött házasság. *Stolniczky dr.* jegyző így felelt:

— A minisztartanácsnak 1915-ben kelt 647 számú rendelete úgy intézkedik, hogy a szülők beleegyezés megtagadása vagy meg nem szerethetése esetén a házasságekötésre az engedélyt az a gyámhatóság is megadhatja, a hol a felek tartózkodnak. Ennek a gyámhatóságnak az engedélye jogérvényes. A házasság érvényes még akkor is, ha az árvaszék a tényekben tévedett. Ezek szerint tehát Radó Kálmán és Deutsch Jozefa házasságához a budapesti árvaszék kivül más gyámhatóság is adhatott jogérvényes beleegyezést és e beleegyezés alapján immár semmi akadály sem volt annak, hogy a felek Bécsben házasságra lépjenek. A házassági törvény értelmében Bécsben csak az osztrák igazságügyminiszter felmentése alapján történhet magyar honosok közt házasságekötés, de az osztrák igazságügyminiszter a viszonyosság elvének alapján a felmentést csak úgy adhatja meg, ha a magyar igazságügyminiszter ez ellen osztrák kollégájára megkérdezésére kifogást nem emel. Ha ez meg történt, akkor a bécsi házasságekötés feltétlenül érvényesnek tekinthető. Én hivatalosan nem tudom, hogy a házasság Bécsben megkötött-e, anyakönyvi kivonatot nem láttam, de Czibor rendőrkapitánytól úgy tudom, hogy a házasságekötés tényleg létrejött és azt is hallottam, hogy a magyar igazságügyminisztert az osztrák igazságügyminiszter megkérdezte és hogy a magyar igazságügyminiszter nem emelt kifogást a házasságekötés ellen. Mi mindent elkövetünk, hogy az a családi ügy az emberiesség, az emberi gondolkodás és az emberi szív kívánalmának megfelelő módon érjen véget, senki nem cselekedhetett másként, hogy az ügy minden részletének alapos ismerete után elintézését nyerjen, mint ahogy mi cselekedtünk.

Arra a kérdésre, hogy az apa részéről megtámadható-e a bécsi házasságekötés, az árvaszéki jegyző így válaszolt:

— A házassági törvény 59. §-a előírja, hogy a szülők csak akkor támadhatják meg a házasságekötést, ha az árvaszék 3 hónapon belül magáévá teszi a megtámadást. Ha ez megtörténnek, akkor ismét előlról kezdődnek a harc.

Budapesti tudósítónk arról értesül egyébként, hogy erre nem nagyon fog sor kerülni, mert ha a kérlelhetetlen apa meg is támadná a házasságekötést, a budapesti árvaszék ezt a támadást nem fogadja el.

Babavásár.

(Jótekonv ünnepély a Központi szállodában.)

A Központi szálloda nagytermében karácsonyi vásárt rendezett a Növédelmi Hivatal vezetősége. Arad összes szép, sőt legszebb hölgyei siettek, hogy megjelenésükkel, közreműködésükkel felejthetlenné tegyék ezt a mindenképpen ünnepi sokadalmat. A szénhiány és rendőrségi intézkedés következtében nem ragyogott ugyan a nagyterem minden csillárja; de minek is ragyogott volna ott, ahol ennyi szép asszony és leány szemé mosolygott az érkező elé? Nagy veszedelem egy ilyen karácsonyi vásár és pedig úgy a szívekre, mint a zsebekre. Ahogy a viszonyokat ismerjük, zsebek csak megbékülnek valahogy, de a szívek annál nehezebben a vásár után. A szép asszonyokról nem is merünk beszélni, de a babasátrak inceselkedő babái között bizony sok volt az „eladó leány” és ez a karácsonyi vásár, mely egyszerűségről az aradi szépségek túláradása volt, joggal nevezhető „eleven babák” vásárjának is. Miután azonban a vevők nagyrésze — nem az ifju férfi társadalomból (hol vannak azok?) került ki s így azt hisszük, mégis csak sokkal kevesebb szív fog megtájulni, mint amennyi zseb. No, de így van ez helyesen!

A nagy terembe érkezett már belépésekor meglepi a finom izlés, mely a terem díszítésében megnyilvánul. Láthatlanul is látta mindenki a főrendezőnek, *Baross Zsigáné* urasszonynak gondos és mindenre kiterjedő figyelmét. Kellemes ellentétül szolgált a külső nedves, sáros időnek a gyönyörű terem, mely csupa pálma és délszaki növény, s olyan hatást gyakorolt a szemlélőre, mint egy olasz város pálmakertje.

A délszaki növények alatt sátrak pompáznak, melyeket eleven viráguirlandként mosolygó szemü fiatal lányok koszorúja ölel, akiknek csodálatos évelenséggel jár a kezük, szemük s ugyan így perreg ajkukról a megvesztegető beszéd. Ilyen elárúsító lányokkal nem minden vásár dicsekedhetik. A kezük szüntelenül sorsjegyet, piperecikket, ezerféle apró csecsebecsét kínál, ragyogó szemük állandóan keresi a vevőt s rábeszélő készségük elől nem szabadulhat senki sem.

Mindjárt a bejáratnál jobbra ékeskedik a rokokósátor, melynek háziasszonya *Breda Viktorné grófné*. Segítő társai *Boros Adolfné*, öz. dr. *Török Jánosné*, *Borsos Nusi*, *Green Buci* és *Kálmán Böske*. Közvetlenül a rokokósátor mellett van báró *Urbán Péterné* pezsgős lugasa, ahol ugyancsak nagy az élénkség. A segítő urhölgyek: *Biró Albertné*, *Bogdán Virgílné*, *Gutzjahr Mihályné*, *Jakobovits Jenőné*, *Jegessy Károlyné*, *Kabdebó Jánosné*, *Mairovitz Emilné*, *Seidner Bernátné*, *Tenner Józsefné*, *Vásárhelyi Lászlóné*, *Daniel Kamilla*, *Jakabffy Margit* és *Szalay Ilona* mosollyal, virággal és pezsgővel buzgólkodnak a siker érdekében. Szemben e sátorral báró *Bánhidý Antalné* babamenyországára virul. Valóságos iparművészeti látványosság a nagy teremnek ez a kicsiny helye, száz és száz baba mosolyg ki az apró skatulyákból s ha sokáig ott felelt az ember a szemét eze-

keu, szinte azt hiszi, elevenek és beszélnek. Ezt az illúziót alaposan táplálja az igazi babák esilingel 6 beszéde és kínálgatása. De van ám itt a babá k mellett garde de dame is elég szép számmal, akiknek a szeméből csupa biztatás olvasható ki: — Vegyének, uraim, vegyének, csupa drága és szép baba ez mind! Itt buzgólkodnak Baross Zsigáné, Csernovits Diodorné és leányai, Goldschmiedt Mihályné, Havas Sándorné, Gyulányi Rezsóné, Hoffmann Adolfné, Király Dezsóné, Lippai Dezsóné, Petrovits Radoszlávné, Reicher Károlyné, Roth Zsigáné, Steiner Istvánné, Szalay Károlyné, Uchritz-Amudé Emilné grófné, Zimmermann Károlyné, Hoffmann Erzi és Probst Böske. A leányok legnagyobb része azonban a negyedik sátor köré csoportosul, amelynek felírása: „a szociális missziótársulat aradi szervezetének ifjúsági leányklubja”. Na, ez már aztán valóságos babasátor. A klub tagjai közül láthatók: Guld Gitta, Hajos Lakrécia, Hotbauer Magda, Krämer Elly, Kovács Böske, Orbán Viktoria, Szentgyörgyi Elvira, Wolmann Jucó. Az ötödik sátorban arról gondoskodtak, hogy a pompás mulatság hamvazó szerdáján bünbánó szívvel mindenki a szentek felé fordulhasson s véd-szentjének képét megvehesse. Ez a Dózsa Dezsóné sátra, melyben csupa szentképet és jóraintó tanuságos festményeket árulnak. Ez az egyházi műkereskedés sátra s a kelendő portékát a következő urhölgyek kínálgatják: Özv. Kóvér Lajosné, özv. Rónai Imréné, Movrin Márta, Taubner Elvira és Tóth Ilus.

Hiányos volna tudósításunk, ha meg nem emlékeznénk azokról az urhölgyekről, akik Baross Zsigáné főrendező mellett a terem fel-díszítéséből és a karácsonyi vásár rendezéséből ambiciójával és szeretettel vették ki részüket. Ezek: Baross Boriska, Gyulányi Rezsóné, özv. Rónay Lajosné, Tallós Zoltánné, özv. Török Jánosné, Rónay Dóra és Steinitzer Jenny.

A karácsonyi vásár képe még nem alakult ki teljesen, a vásár nagy napja a holnap nap, a vasárnap. De az előjelek azt mutatják, hogy nagy anyagi és erkölcsi eredménnyel fog zárulni. Annival inkább, mert a vásárt még koncert is támogatja és fűszerezte. A szomszédos zsufoláig megtelt teremben Dálnoki Nagy Lajos szép költeményeiben gyönyörködhetett a közönség, valamint Kriser Anna bájos szavaiatában, Schul Magda és Vannay Böske gyönyörű táncában. Csak Anna éneke és Angel Magda zongorajátéka ép oly kedves volt, mint a „Csiribiri” dalos tréfa, melynek előadói: Eckensberger Olga, Kálmán Böske, Kriser Anna, Murossy Erzi és Magda, Radocsányi Margit, Schelly Klára és Magda, valamint Tóth Mariska igazán megérdemelték a közönség kitüntető tapsait.

Flandriában teljes német győzelem.

Berlin, december 15. A nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadserege: Az angolok Flandriában több, mint négy hét óta beszüntették támadásaikat. A flandriai tengerpart birtokára és tengeralattjáró támaszpontok megsemmisítésére irányuló hatalmas offenzívájuk egyelőre befejezettnek tekinthető. Az egész angol hadsereg franciákkal megerősítve több, mint egy negyed évig küzdött döntésért Flandriában álló hadseregükkel. A német vezetés és a német csapatok itt is magukhoz ragadták a győzelmet, mialatt másutt hatalmas csapásokkal legyőzték az ellenséget. Az angoloknak Flandriában szenvedett kudarcaikat súlyosítja az a nagy vereség, mely őket Cambridgenél érte. Ghelüveltől északra a Pöckelhöki kastély parkjában fekvő angol vonalak ellen intézett eredményes vállalkozásokban két tisztet és 55 főnyi legénységet fogtunk el. Az elvesztett terület visszazserzésére irányuló éjszakai angol támadás megfiusult. A Scarpétól az Óseeig ellenesleges tüzéri tevékenység élénk volt. A németek ellen éj-

szaka és korán reggel erős tüzéri rajtaütések irányultak. Büllektől keletre felismertük egy angol támadás szándékát, annak végrehajtását pedig megsemmisítő tüzünk megakadályozta.

Albrecht württembergi herceg hadserege: A Thaner völgyben árokvédő legény seregünk visszaverte egy erősebb francia fel-derítő osztag előretörését.

Macedon arcvonal: Kiseb előtéri harcok az Okrida-tótól nyugatra. Az arcvonal többi részén a harci tevékenység csekély maradt.

Gyilkosság a francia négyes miatt.

Halál a tánciskolai óra után.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma este negyed 11 órakor Zsrai János 19 éves borbélysegéd agyonszurta Bogdán Aurél hentessegédet, aki a tánciskolában összeszólkkozott vele és megis verte. A gyilkosságnak érdekes előzményei a következők:

Zsrai János este fél 8 órakor egyik barátjával felment az Ipartestületbe Deutsch Sándor tánciskolájába. A fiatalember jókedvűen táncolt és udvarolgatott. Fél 10 órakor felálltak négyesre. Zsrai egy Böske nevű leányt kért fel négyesre. Ugyanekkor odajött Bogdán Aurél hentessegéd, aki ugyanezt a leányt akarta négyesre felkérni. A leány azonban kikoszorázta és megmondta, hogy már van táncosa. Bogdán erre haragosan távozott.

A négyes után Zsrai a kályhához ment és nem vett részt a további táncban. Bogdán odament hozzá s bár sohasem beszéltek egymással, mert csak látásból ismerték egymást, megszólította Zsrait:

Maga kérte fel a hölgyet a négyesre?

— Igen! felelte Zsrai.

— Rendben van! mondta Bogdán.

— Miért kérdezi?

— Hallgasson és velem ne konkuráljon!

Deutsch Sándor táncosító odament Bogdánhoz és csittgatni kezdte, de a hentessegéd vele is gorombáskodott.

Tíz órakor vége volt a tánciskolának. Deutsch Sándor rábeszélte, igyekezett Zsrait, hogy ne menjen ki az utcára.

Ne menjen ki az utcára, mert megverik.

— Legfeljebb megvernek felelte Zsrai, aki megvárta barátait és lement velük az utcára.

Bogdán már várta Zsrait a kapuban és rákiáltott:

— Miért gorombáskodott velem?

— Én nem gorombáskodtam, hanem maga, felelte Zsrai. Maga vitte fel a hangot.

Egy Kurzai Kálmán nevű fiatalember megfogta Bogdán kezét, de Bogdán félrelökte barátját és Zsrait úgy arcul ütötte, hogy az a földre esett. Zsrai feltápászkodott, elővette télikabátja zsebéből kétélű kis tyukszemvágó kését és Bogdán felé szurta. Bogdán még fogta Zsrait, de iassanként elengedte, hörögni kezdett és össze-rogyott.

A tánciskolából lejöők között nagy riadalmat keltett az eset és jelentették a rendőrségnek, ahonnan Moldován Ödön

ügyeletes rendőrhadnagy azonnal kiment. Zsrait már nem találta ott, mert felment a rendőrségre, hogy önként jelentkezzen. Moldován rendőrhadnagy a mentőkért telefonált, akik a véreben fetregő fiatalembert beszállították a közkórházba. Bogdán még utközben a mentőkocsiban meghalt. Judelovics Leo orosz hadifogoly orvosnövendék megvizsgálta a sérülést és megállapította, hogy az első és második borda között a mellcsonttól balra 7 milliméteres sebet ejtett a kétélű kés, amely a főtűtőret vágta át. A halált belső elvérzés idézte elő.

Amikor Moldován rendőrhadnagy viz-szatért a kórházból, kihallgatta Zsrait, aki elmondta a történetet és kijelentette, hogy nem tudja, megszurta-e Bogdánt vagy sem. A kihallgatás után Moldován közölte vele, hogy Bogdán meghalt, ami a fiatalembert teljesen lesújtotta. Zsrait előzetes letartóztatásba helyezték.

KÖZGAZDASÁG.

— A bécsi gázgyár szünete. Bécsből jelentik: Mint már jelentettük a bécsi gázgyár igazgatóságának indítványát a helytartóság magáéva tette eanél fogva egy rendelet fog megjelenni, mely eltiltja, hogy december 19.-étől ipari és más üzleti üzemből gázt használjanak. Ezen tilalom áthágását 20 ezer koronaig terjedhető pénzbüntetéssel vagy hat havi foga-házzal, azonkívül az iparengedély elvonásával fogják büntetni.

— A katonai biztosító részvénytársasággá alakult át. Az Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére, amely 1892-ben mint szövetkezeti biztosító alakult meg, tizhat mos érte el fennállásának 25-ik évét, december 6-ára közgyűlést hívott össze, amelyen át fog alakulni az Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére élet és gyermekbiztosító r.t. cézzel az az új részvénytársaság, amely viszont biztosítási szerződés formájában átveszi a szövetkezeti egész biztosítási állományát, garantálja annak üzleteit, feltételeit. Az új társaság 2 millió korona alaptökével alakul s a Magyar Bank és a Hamburgi Biztosító vállalnak benne érdekeltséget. Az új intézet vezetőségében s a vezetés szellemében változás nem történik s mindössze annyi változás lesz a direkciónban, hogy az új érdekeltség delegáltjait is beválasztják. A transzaktio közgazdasági jelentőségét abban a körülményben látjuk, hogy a biztosítás terén a szövetkezeti eszme túlélte magát. A szövetkezet különösen a mai időben nem nyújt garanciát az osztalékok tekintetében, sőt nagyobb háborus veszteségek még a biztosítottak károsodásával is járhatnak. Annál megnyugtatóbb, hogy a Katonai biztosító előre látva ezt a perspektívát, megtalálta az átalakulás lehetőségét és azt meg is valósította. Már most a jövő szervezési költségek, az esetleges nagyobb kockázatok a biztosított tagok érdekeit nem érinti, amennyiben a részvénytársaság garantálja a feltételeket. A részvénytársaság viszont megfelelő szervezési alap után gondoskodik üzlete terjeszkedéséről és fejlesztéséről.

— A közszolgálati alkalmazottak beszerzési csoportja intézőbizottsága f. hó 17-én (hétfőn) délután 5 és fél órakor a pénzügyi palota tanácskozó termében ülést tart. Tárgy: Folyó ügyek. A bizottsági tagok okvetlen megjelenését kéri az Elnökség.

TÖRVÉNYSZEK.

§ Visszavont feljelentés. Kaptuk a következő sorokat: Az Aradi Közlöny t. szerkesztőségének Aradon. Belső lapjának holnapi számában a következők közé tételre kérem: Méltóságos Pap I. János aradi gör. kel. román püspök ur ellen az aradi kir. törvényszéknél tett feljelentésemet a mai napon jogérvényesen visszavontam a kölcsönös szocialfaktiók fogantatásával. Tisztelettel Bragia György gör. kel. román lelkész.

A MOZI.

* **Uránia színház műsora.** Vasárnap: Hella Moya film II.: *Laviniaomlás.* Hétfő—kedd: Maria Carmi II.: *A Madonna csodája.* Szerda—csütörtök: Magda Sonya II.: *A halott vallomása.* Péntektől—vasárnap: Bródy Sándor: *Tanitónó.*

* **A mozi iroda hírel.** *Bavinaomlás.* (Hella Moya film II. az Urániában.) Zord fenségségben tündöklő jéghegyek, csillámló hómezőkön játszódik le az a meleg érzelmes történet, amelynek központjában Hella Maja áll. az ő ragyogó művészetével. Mintha csak szenvedélyesen kiválasztották volna az Alpeselek komor, hideg és borzongató fenséges tájait, hogy méltó keretül szolgáljanak ehhez a melegérzésű történethez. Ha nem volna semmi egyéb, mint ezek a csodálatosan szép és megragadó tájképek, amelyek szemelőtt eivonulnak, akkor is műélvezet volna annak a képnek a megtekintése. Amde a keretben is beilleszkedik egy cselekmény, amely örök emberi érzéseknek történetét vázolja és így: a keret is, a cselekmény is és így mind a kettő együtt becsessé teszi azt a filmet és méltóvá arra a nagy sikerre, amelyet a tegnapi bemutatón aratott. **Bródy Sándor:** *A tanító* című világhíres regénye, Berky Lilivel a főszerepben, legközelebb kerül vetítésre az Urániában.

Fantázia az Apollóban. Ugy tegnap a premiéren, mint ma, állandóan zsúfolt nézőtérén mutatta be az Apolló-színház a „Lidércnyomás” című szinte idegizgatóan érdekfeszítő filmfantáziát. A dráma főszereplőjének, Stolla Hart-nak alakítása igazi művészi elmélyedés. A darabot, mely megkapó drámai keretben érdekes és misztikus jeleneteket csoportosít egymás mellé, a közönség a legnagyobb elismeréssel és tetszéssel fogadta. Az egész film a miszticizmus izgalmas érdekességébe burkolódik, de a művészi erővel felépített, mély érzésű, lírai jelenetekben is gazdag. Van egy különösen szép és megkapó jelenete a filmnek: amikor a sok szenvedéstől halálra gyötört leány megszabadul a lidércnyomás alól. Aki ezt a jelenetet látja, az nem fogja soha elfelejteni a leány megkönnyebbült, boldog mosolyát, amikor a bűn és fürtelem világából, a börtön elől elmenekül és kezét epedve váró vőlegényének nyújthatja. A kép csak vasárnap marad műsoron s hétfőn a „Rettegés” című nagyszabású drámai film kerül bemutatásra pompás melléképek kíséretében.

* **Mr. Harrison bandája vasárnap az Erzsébet mozgószínházban.** Két állam között kitor a háború és Curtin kapitány megbízást kap, hogy a haditervet kézbesítse a főparancsnokságnak. Mr. Harrison a kőbanda főnöke tudomást szerezve, meglesi a kapitányt s orozva megtámadva elveszi tőle a haditervet, a kapitányt pedig a folyóba veti. A hadügyminiszter árulónak bélyegzi felesége előtt a kapitányt. A kapitány felesége szegényébe egy faluba költözik, ahol leány neven él. Mr. Harrison szintén itt lakik. Egy alkalommal a kapitányné házában tűz keletkezik és Mr. Harrison élete kockáztatásával megmenti őt. Mr. Harrison és

Curtinné között bensőbb viszony származik. Egy éjjel meglesi Mr. Harrison, amint az a barlangba megy, ahol megtudja, hogy ő volt a férje gyilkosa. Curtinné bosszút forral. Másnap este Mr. Harrison szokása szerint a barlangba megy, de utolsó idejét tölti itt, mert a végzet itt éri őt és társait. Curtinné elvágja a barlang mentőlétráját és a halál hörög a hideg barlangon át. **Csütörtökön Jókai Mór világhíres regénye: Mire megvénülünk II. része kerül bemutatásra.**

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Előfizető. Torontál. Elégtételünkre szolgál, hogy a szóban forgó cikk visszhangra talált. Levélvel egyidejűleg érkezett a főispán nyilatkozata, melyet mai lapunkban közlünk. Egyébként, amint látja, teljesen egy véleményen vagyunk.

K. L. Arad. Kívánságának a „Borászati Lapok” kiadóhivatala szívesen eleget tesz.

Bakfis. Ilyen dolgokban nem adunk tanácsot. Illemkérdésekben egyedül az édes mamájának a véleménye irányadó. Legalább is a kis lányára vonatkozólag. A háború ugyan sok mindenben megváltoztatta a közfelfogást s a nők jogait illetőleg is tett koncessziókat, de azt még a háború sem törölte el, hogy a leány egyszerűen megengedhetetlennek tartsa az anyai felügyeletet. Kivált, ha — mint a jelen esetben is — egy káros zsentlemén is fuvalázik a láthatáron. Törődjék csak bele, hogy az édes mama szava — szentírás s ne járjon a korzón fiatal emberek kíséretében, noha — mint saját maga írja — „már a női kereskedelmi iskola tanulója.”

Körösbökény. Négy polgári iskolai végzettséggel bizony bajos, hogy valamiképpen hamarosan eljusson a hadiértségi vizsgálatig. A kultuszminisztérium megfelelő különbözeti vizsga letétele után legfeljebb arra fog engedélyt adni, hogy egy év alatt két osztályt végezhesen el. Egyébiránt forduljon ebben a teljesen iskolai ügyben az aradi középiskolák igazgatóihoz.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi december 16-án, vasárnap

Délután három és fél órakor mérsékelt helyárrakkal:

Márványmenyasszony.

Este fél 8 órakor rendez helyárrakkal:

A. Bérlet.

A. Bérlet.

Leányvásár.

Operett 3 felvonásban.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

ÚJ KÖNYVEK.

* **A „Kritika” IX—X. füzeté** érdekes tartalommal jelent meg Dr. leozfalvi Sipos Kamillo: „A német vármegyésülethez való csatlakozás kérdése.” Horváth Endre: „Mezőssy, Ugron és egyes sajtókról.” Dr. Karikás József: „Valami az idegességről.” Magyarossy Gyula: „A magyar muzsika.” Előfizetésidő egy évre 12 korona. Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Budapest, VII. Vörösmarty-utca 13. Felelős szerkesztője: Horváth Endre.

* **Henry Barbusse: Tűz (Le Feu)** című Concourt-díjat nyert Békeregénye. Fordította: Lendvay István. Ára: 10 kor. A háborús Franciaország a tavasszal olyan irodalmi eseménytől volt hangos, amely a hullámaint néhány hét alatt a világtengerek partjái és az óceánon át Amerikáig is kiverte. A Figaró egyik munkatársa, Barbusse Henry Tűz (Le Feu) című, ragyogó tollal írt pompás regényével megnyerte a Concourt-díjat: néhány nap alatt Barbusse nevét fölkapta Páris, a környékből máig ötszáz ezer példánynál több van forgalomban. A nagy francia mesemondók emléke, Maupassant szellemessége és Anatole France mélyesége támadt fel a tűzben, amely eddig az eredeti francia kiadásban is alig tudott átjutni a mi határainkon. Kapható minden könyvkereskedésben. A Nap kiadóhivatalában, VI., Teréz-körút 5. Rendeléseknél tessék okvetlenül megjelölni, hogy a „Lendvay István által fordított” kiadást küldjék.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

„Duna” Biztosító Társaság.

Aradi vezérigynökség: Szabadság-tér 3.
(Telefon 3—39.)

vállal halál és megélés esetére szóló

Hadikölcsön biztosításokat

ugy a 6%-os, mint az 5 1/2%-os magyar hadikölcsönre,

orvosi vizsgálat nélkül Azonnali érvényesség

mérsékelt díjak, melyek 1/4 és 1/2 évi részletekben fizethetők. 8513

Hadikockázat pótdíjmentes.

A hadikölcsön biztosításra vonatkozó ajánlatot elfogad az Aradi Első Takarékpénztár.

Ingyenes Tea kostoló a citromiz főraktárban.

Kórházak, fogolytáborok munkás telepek és élmezők figyelmébe!

Vételkötelezettség nélkül bárki megkóstolhatja az általam forgalmazta hozott kitűnő zamatu rumos tea pótlót. A tea pótló igazi rum és tea zamatiánál fogva teljesen pótlója a drága rumot és teát. Két kávék karál pótlót bele öntünk a már az asztalra felszolgált tiszta forró vízbe s így egy kellemes ízű rumos teát kapunk. 1 kgr. megfelel 200 adag kitűnő ízű teának, ára 35.— korona. Legkisebb mennyiségben is kiszolgáltatik. Kapható **Herkovits-féle citromiz főraktárban.** Viszont-eladóknak engedély. 8251

Deák F.-utca 29. Telefon 989.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

„Borászati Lapok”

mely újévtől kezdve 47-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal. — Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőnkebb figyelemmel kíséri a külföldi tapasztalatokat is, minden kétséget kizárólag a legsokoldalúbb és legtartalmasabb szőlészeti újság, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé teszi.

A „Borászati Lapok”-nak a közigazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai gen kimerítők, de különös súlyt helyez a tudósításokra is. Minden előfizető béke idején évenként több színes műmellékletet kap, valamely szőlőfaj hull képét. Ugyanínten kéthetenként ingyenes mellékletként veszik az előfizetők a „Gazdasági Tanácsadó” c. lapot, mely nemcsak a mezőgazdaság, de főleg az állattenyésztés, baromfi-, mehtenyésztés, kertészet, gyümölcsészet, háztartás stb. köréből veszi közleményeit. Laptól ajdonos: Dr. Baross Endre, Szerkesztőség és kiadásért felel: Dr. Druoker Jenő. A lap előfizetési ára: 1 évre 32 kor., 1/2 évre 16 kor., 1/4 évre 8 kor. Mutatványszámot 3 héten át készségi küld a Borászati Lapok kiadóhivatala Budapest, IX., Üllői-út 25.

Viszketegséget,sömör, rüh leggyorsabban
elmulasztja a Dr. Flesch-féle
eredeti**"BARNA ZSIR"**Nincsen szaga, nem piszkít. Min-
dig eredeti pecsétes Dr. Flesch-
felét kérjük. Próbá tégely 2.30 k.,
nagy tégely 4.—k. Családi adag
11.—k. Kapható Aradon, Hajós
Árpád gyógyszerüzében, An-
drássy-tér 22. 7151**Butorkiárusítás.**Börgarnitúrák, szalonok,
úriszobák, ebédlők és elő-
szoba szekrény. — Első-
rendű magyar és külföldi**olajfestmények.**Továbbá zongora, bron-
zok és különféle vitrin-
tárgyak **jutányos**
áron eladók.7817
Budapest, VI., Andrássy-ut 35., I., 8 sz.**Karácsonyi
ajándék tárgyakat.**Karácsonyfa díszeket.
Cukorkát, csokoládét.
140-es árut. 8868Nagyban és kicsinyben
beszerezhet**Gábor Miklósnál**Arad, Andrássy-tér 18. sz.
Salacz-utca-rész. Telefon 10 - 59.**Keresünk üzleti képviselőket**gyűnőket és utazókat jutalék elle-
nében, az általunk gyártott**"TOW-TOW"**című tisztító és mosószer árusítása
és forgalomba hozatala érdekében.Ez a szer ruhamosás, tisztítás és
surofához kitűnően alkalmazhat-
ható anélkül, hogy hozzá szappant
vagy szódát pótolni kellene.Amennyiben ezen tisztítószer,
ugy a háztartás, mint ipar, kórhá-
zak és barakokban nélkülözhetet-
len, következésképpen ezen szer oly fon-
tos és könnyen árusítható cikk,
amely fogyasztási áru-, gyarmat-,
festék- és más anyagáru-, drogeria-
üzletekbe nagyon jól bele illik.Helyi üzletekben gyártmán-
nyunk mindenütt könnyen és pedig
nagy mennyiségben árusítható. 8341Azoknak, akik ezen cikk iránt
érdeklődnek, készséggel szolgálunk
felvilágosítással úgy jutalék, mint el-
adási feltételeink tekintetében és szí-
vesen küldünk mintát és prospectust.

Ajánlatokat kérünk következő címünkre:

Rubinstein Márton és Fiai r.-t.
MÁKÓ, Csanád-mező.**Használt osemagoló
papír megvételre ke-
restetik. Bővebbet a
kiadóhivatalban.****Meghívó.****Az Aradi Közgazdasági Bank R.-T.**t. részvényeseit folyó évi december hó 16-án délelőtt 10^{1/2}
órákor az intézet helyiségében tartandó**rendkívüli közgyűlésre**

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:1. Az igazgatóság javaslata a részvénytőkének 1.200.000.—
koronáról 2.000.000 koronára léendő felemelése és a kibocsátandó
részvényekért befolyó összegek hovatfordítása tárgyában.2. Az alapszabályok 7., 25. és 29. §§-ainak módosítása és az
igazgatóság felhatalmazása a cégbiróság által az alapszabálymó-
dosítások tárgyában netalan kívánt változtatásoknak saját hatáskö-
rében való elintézése iránt.3. Egy igazgatósági tagnak az 1917. üzleti év végéig terjedő
időtartamra és egy felügyelő-bizottsági tagnak az 1918. üzleti év
végéig terjedő időtartamra való megválasztása.A t. részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak,
felkérjük, hogy részvényeiket, illetve azokról szóló közhatósági
vagy nyilvános számadásra kötelezett hitelintézeti letéti igazolvá-
nyaikat folyó évi december hó 12-ig délelőtt 12 óráig az intézet
penztáránál Aradon elismervény ellenében letéteményezni szives-
kedjenek.

Arad, 1917. december 3.

Aradi Közgazdasági Bank R.-T.
igazgatósága.

8241

Bartháné kozmetikai intézete
Batthyány utca 10.Szépségápolás Arcrácnc, májfoltt, lenese, hajszál citávolittatik. — Villanyvibráló, kézi
masszázs, hajfestés. — Dr. Julassy-féle szerekkel való működés és szétküldés. 8051

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerüzére

Arad, Andrássy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaletükkiirtására legjobb szer a **PETRIS**
folyadék, ára 2 kor. és **HADAR**
hintőpor, ára 2 kor.**Szőrvesztő-**

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében pá-
ratlan szerrel minden alkalmat-
lan szőrejt arc, nyak vagy karok-
ról, stb. minden fájdalom né-
kül pár perc alatt okvetlen el-
távolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerüzében

Arad, Andrássy-ut 22. sz.

Kereskedők

és viszonteladók figyelmébe!

Karácsonyi és ujévi

képeslapoknagybani és kicsinybani eladása legoi-
csóbb ár mellett**MANDL I.**papírkereskedésében, Arad, Eötvös-
utca 12. 8229Szörmekabátok,
Utazóbundák,
Chauffeurbundák,
Lábzsákok,
Szörmegallérok,
Hálóköntösek,
Reggelikabátok.

8424

Neumann M.

ruhatelepén ARAD.

Tisztelettel értesítem a közön-
séget, hogy a napokban egy na-
gyobb mennyiségű iskolás fiú és
férfi**munkás-bakkancs**

börtalppal, továbbá férfi fekete

Box-czipő

érkezett.

amelyet maximális áron még a
készlet tart árusítok. Munkások
és hadifoglyok részére alsó s felső**téli ruhát**is nálam még mostan beszerez-
hetnek. — Tisztelettel: 8403**Herzfeld Gyula**

Asztalos Sándor-utca.

"HUNGÁRIA"**RUM,**Likör, továbbá min- Pálinka
denemű
ezenolák és kompozíciók a legjobbak.
Ajánlja helyt Arad:**Szemző Átmin**áruügynökség és bizományi raktára
Aradon. 851

Interurbán telefon 592 szám.

A világitási rendelet

határozatait a fényhatás eszükönése nélkül csakis

TUNGSRAM-

félwattos lámpákkal lehet be'artani. 7157

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsrاملámpákat.

PILLANAT ALATT

a cipőre fel és lecsatolható, szabályozható k'sobbre és naeyobbra, s'ly egy pár védővel több pár cipő éven át megvédhető. 8152

Szabadalmazott talpvédő.

férfi, női és gyermek cipőre párja 7 korona 50 fillér.

Ha cipőjén talpvédőt visel, talpaitatni soha sem kell.

Hofmann Sandor

cégnél Arad, Andrássy-ter 20. szm. Viszontelárusítóknak árkedvezmény.

Eladó

egy függőleges olajprés, tökmag-zuzóhenger és egy pörkölő. Továbbá egy fekvő kukorica morzsoló gőzhajtásra, közönséges álló perselyek, transmissiók és szíjkeretek. Cim: 8382

Ney Adolf, Apáti, (Aradm.)

Szücs András

cserepályahakészítő, Oserép-utca 6. sz. 8495

Vállalja cserepályák és takaréktűzhelyek gondos szerelését és sütők javítását. Levélbeni meghívásra vidékre is elmegy. Pénteki napon a Szabadság-téri piacon, a színház mellett található. A n. é. közönség szives pártfogását kéri teljes tisztelettel Szücs András.

A cs. és kir. aradi katonai lóvásárló bizottság
december hónapban azonnali készpénzfizetés mellett, szabad kézből

lóvásárokat

tart. 7357

- December 17-én: Lippa.
- " 18-án: Újarad.
- " 19-én: Magyarpécska.
- " 20-án: Vinga.
- " 21-én: Arad.
- " 22-én: Elek.
- " 23-án: Arad.
- " 29-én: Óthalom.
- " 31-én: Ópécska.

Meghívó.
Az apateleki központi szeszőzde szövetkezet

f. év december hó 19-én d. n. 1 órakor Borosjenő község ház tanácstermében

közgyűlést tart,

mely alkalomra a részvényesek meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. A termelőknek átengedendő pálinkamennyiség. és feltételei megállapítása.

2. Netáni indítványok.

Apateleki, 1917. december hó 15-én. Elnök megbízásából:

Magyar Mihály,
igazgató.

8486

Meghívó.

A soborsini gyümölcsértékesítő és központi szeszőzde szövetkezet

f. hó 23-án d. n. 2 órakor a szövetkezet székhelyén

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a szövetkezeti tagok ezuton meghivatnak.

Tárgy:

1. Az alapszabályok módosítása.

Soborsin, 1917. évi december hó 18-án.

8482

Az igazgatóság.

Naponta friss felvágottak, virsli, libatepertő, libamáj, füstölt hus, sajt, vaj, liptai-turó

ostsee hering, roll-hering, pácolt hering, szardella, szardinia és norvég sós hering.

Cacao, csokoládé, csokoládépor, szalon cukorkák, kávékrém és minden egyéb cukorka áru.

Fűszerárak, ásványvizek, illatos császár keverék kimérve és dobozokban tea, kiváló rummal kevert tea pótló Herskovits-féle citromiz, tea-sütemények.

Dr. Oekker sűtőpor, vanília, cukor.

Vanília rudban, sáfrány, citromsó, borkő, mindennemű csillogó, karácsonyfa díszítésekre. 8253

Kapható:

RÓTH JÓZSEF
Deák Ferenc-utca 29. sz.

Központi arany beváltó és ékszerész

(törvényileg bejegyzett cég)

Arad, József főherceg-ut 12.

Bevált aranyat

a legnagyobb napi áron. Alkalmi ékszerak olcsón beszerezhetők.

Karácsonyi és újévi

ajándékok bevásárlási ferrása.

Központi arany beváltó és ékszerész

(törvényileg bejegyzett cég 7855)

ARAD, József főherceg-ut 12.

sz. Lutheránus templom mellett.

Erstklassiger,

bilanztüchtiger Buchhalter, stylgewandter deutscher Korrespondent, absolviertes Wiener-Handelsakademiker, hier eingerückt, sucht für seine freien Nachmittagsstunden Beschäftigung, eventuell Durchführung von Bilanzen. Zuschriften unter „Selbständig“ an die Exped. d. Bl. 8506

Karácsonyra!

Pentel, Hoyer, Zatzka, Nagy V., Kézdi-Kovács, Katzné, Tölgyesi, Romek, Reinhart stb. stb. újabb festményei, szonkivül egy nagy, csodaszép Böhm Pál festmény is érkezett

karácsonyi tárlatomra.

Csillogó új, igen eredeti karácsonyfadíszek. Iróasztal készletek, magyar és német ifjúsági iratok, képes és mesekönyvek, díszművek, díszlevegőpapírok, ima-könyvek. Továbbá sok mindenféle apróbb karácsonyi ajándék tárgyak u. m. zsebkések, pecsétnyomok, albumok, emlékkönyvek és naptárak. Videki megrendeléseket pontosan intézek el. Tejjes tisztelettel!

Kerpel Izso,

Telefon 295. 8279

Ujságmaculatura ismét kapható kis és nagy mennyiségben.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Földbirtokoknak

- 36 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
- 50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
- 65 évre 4-85 annuitás 95% árfolyam
- 85 évre 5-68 annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá

aradi házakra

50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönöket folyosítat, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal!

Bonyhádi József

Arad, Kapa-ut 47., d. n. 2-től

Birtokok és házak eladására előjegyzve.

Aradi és csanádi egyesült vasutak.

Hirdetmény.

6%-os elsőbbségi részvényeinknek 63. számú ideiglenes szelvénye 6 koronával, 5%-os elsőbbségi részvényeinknek 15. számú ideiglenes szelvénye 5 koronával

Aradon: a társaság főpénztáránál és az Arad-Csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnál,

Bécsben: Schoeller & Comp. bankháznál,

Berlinben: a Nationaibank für Deutschland, a Bank für Handel und Industrie és a Berliner Bankinstitut Joseph Goldschmidt & Cie. cégeknél,

Majnai Frankfurtban: a Dresdner Bank in Frankfurt am Main. cégnél.

Budapesten: a Magyar Agrár- és Járulékbank részvénytársaságnál. 1918. év január hó 2-tól kerül beváltásra.

Az alapszabályok 10. §-a értelmében folyó hó 1-én közzégyezô jelenlétében a következő számú 6%-os elsőbbségi részvények sorsolattak ki:

73	236	340	379	404	508	528	597	712	764	765	1165	1325	1348	1361
1463	1479	1503	1554	1625	1665	2066	2100	2267	2385	2458	2544	2677	2700	2818
2947	2951	2978	3071	3113	3170	3247	3293	3445	3482	3510	3536	3541	3563	3600
3712	3809	3819	3928	3978	4197	4232	4417	4419	4765	4822	4851	4929	4971	5274
5372	5374	5411	5443	5468	5689	5876	5890	6210	6229	6230	6379	6403	6459	6593
6615	6638	6646	6722	6799	6816	6859	6971	6982	7004	7010	7049	7096	7109	7130
7173	7288	7413	7459	7465	7496	7545	7586	7658	7715	7786	7804	7927	7947	7999
8014	8020	8023	8086	8096	8143	8190	8239	8267	8465	8490	8530	8537	8661	9003
9081	9142	9225	9355	9452	9554	9688	9812	10085	10109	10132	10367	10404	10495	10497
10532	10549	10578	10685	10721	10722	10974	11006	11063	11074	11077	11146	11152	11210	11234
11251	11300	11402	11442	11460	11462	11463	11497	11596	11708	11729	11754	11856	11952	12053
12178	12283	12554	12605	12724	12736	12752	12967	13018	13021	13138	13290	13410	13419	13561
13592	13673	13758	13803	13834	13868	13877	13997	14052	14065	14153	14214	14262	14380	14418
14545	14684	14758	14822	14860	14930	14966	14985	15148	15244	15299	15355	15366	15490	15923
16091	16151	16211	16314	16398	16406	16517	16875	16938	16992	17045	17058	17106	17118	17297
17341	17472	17541	17661	17857	17928	17992	18041	18095	18182	18199	18212	18403	18470	18803
18812	18861	18901	18917	18981	19102	19328	19448	19617	19650	19686	19704	19722	19774	19787
19903	19927	19980	20044	20152	20217	20243	20293	20319	20349	20483	20812	20824	20827	20832
20851	20855	20861	20986	20994	21201	21228	21433	21448	21461	21572	21645	21650	21714	21741
21882	21907	21914	22065	22145	22174	22226	22267	22463	22550	22841	22843	22920	23079	23230
23290	23461	23549	23587	23591	23618	23686	23748	23891	23893	24039	24138	24422	24586	24614
24906	24907	24962	24962	25020	25086	25194	25203	25582	25599	25619	25671	25678	26112	26124
26230	26231	26382	26442	26531	26559	26674	26962	26997	27019	27436	27553	27735	27827	27903
28058	28109	28164	28175	28300	28417	28474	28531	28595	28748	28812	28918	29151	29152	29180
29297	29782	29796	29803	29899	29905	29949	29999	30083	30189	30242	30324	30336	30343	30351
30411	30442	30443	30486	30575	30862	30951	30970	31012	31824	31868	31933	32145	32249	32298
32450	32574	32580	32591	32627	33081	33122	33314	33377	33419	33673	33700	33742	33820	33840
33869	33929	34080	34097	34348	34406	34433	34491	34554	34674	34858	34935	35058	35124	35351
35354	35373	35412	35629	35631	35725	35732	35764	35797	35865	35875	35974	36067	36102	36120
36267	36341	36442	36465	36566	36725	36811	36826	36858	36882	36905	36957	37104	38250	38350
38378	38575	39608	39814	39867	40731	41252	41434	41872	43271	43295	43624	44160	44602	45531
45678	45686	45730	46573	46995	48913	50254	50411	50484	52124	52510	53671	53700	53974	54347
54940	55172	56360	57493	58153	58182	58183	58373	59103	61001	61021	61091	61790	61823	61844
61929	61950	62499	63009	63265	64155	64426	65585							

Ezen kisorsolt 6%-os elsőbbségi részvények a 64. számú szelvényvel együtt 1918. évi január 2-tól kezdve — az elévülési idő lejártáig — fenti fizető helyeinken egyenkint 206 korona kifizetése és az élvezeti jegy kiszolgáltatása mellett beváltatnak, mely kisorsolt elsőbbségi részvények osztalékra való jogosultsága az 1917. évi osztalék, illetőleg a 64. számú szelvény kifizetésével megszűnik.

Eddigi sorsolásokból be nem váltott elsőbbségi részvények:

- 1914. évről: 510, 22287, 27231, 35018, 51587.
- 1915. évről: 16486.
- 1916. évről: 2195, 3610, 4858, 5467, 10765, 13975, 16030, 16033, 16034, 16086, 17707, 17709, 21829, 22270, 22547, 30266, 31263, 31946, 31985, 33798, 38821, 34152, 35500, 35801, 35563, 36882, 37825, 39709, 44536, 47055, 48768, 58595, 6.048, 60688.

Arad, 1917. évi december hóban.

Felter Teréz TAGLICHT GYULA

kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

férfi szabó,
Weitzer János-utca 17.

Legmodernebb szépségápolás. Hajszálak végleges eltávolítása. Vörös orr a kézkezelés, arcörhámiasztás. Hajmosás, pedicúrák, hajfestés Hanna festéssel, manicűr. Szerek szétküldése vidékre is. 521

Elvállalja öltönyök és télikabátok szak-szerű fordítását. Pontos kiszolgálás! 8512

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 30 éves át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. e. közönséget, hogy helyben: Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em. egy a mostani kor igényének megfelelő fogászati műtermet nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelzem betegekemet, foghúzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kaucuk fogazatok, szájpadiás nélküli és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díjazás mellett készíttetnek. Becses pariforását kérve tisztelettel Mohr Jeannetta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: a. e. 8—12-ig. s. u. 2—7-ig. Vidékiek 24 órán belül kiküldíttetnek. 401

Lóárverési hirdetmény.

A békéscsabai cs. és kir. állandó lókorházban, erdő és mezőgazdasági célokra alkalmas lovak nyilvános árverése 1917. december hó 22-én lesz megtartva.

Az árverés a lókorház udvarán reggel 8 órakor kezdődik. Árverezni csakis főszoigabírói igazolvánnyal lehet.

A parancsnokság.

A szépségápolás titka a felhasználit szé-pítőszeres helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitünő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

- Rozsnyay Serail arc-kenőse. Kis téglát 1-50 kor. Nagy téglát 2-50 k. nappal használni. Egy téglát ára 3 korona 50 fillér.
- Rozsnyay Serail krémje. Egy darab 7 kor. — III.
- Rozsnyay Serail szappan. Lehelat finomsága, Crém, fehér, rózsaszín és tejszínekben. Egy dob. ára 4 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, Ibolya, ideál, orgona, piros róza. Serail. Uragje 6 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1846
Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Éjjeli őrt keresek.

Nagy Farkas, Arad.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítottuk.

Minden szó hirdetéséért 20 fillér. Vastagabb betűkkel 40 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig vehetünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Övegy.

negyven év körül kérésztény kereskedő, házasság céljából tisztelő-séges ismeretséget keresi övegynek, ki üzlettel vagy vagyonnal rendelkezik Lelvek "Békes otthon" jellegre a kiadóba kértnek. 8515

Levelezés.

"Övegy"

jellegés hirdetésre kérünk még 80 fillért.

"Hölchérke"

Jelzett időben és helyen nem kedden, hanem ma vasárnap fogom várni, Aranyos ismeretlen 8478

"Övegy 45"

levél ment "két könyves szemtől." 8480

"Művészet"

jellegre levél van a kiadóban. 8485

Fiatal asszony

szeretne megismerkedni korrekt úri emberrel. Választ "Fekete szem" jellegre a kiadóba. 8489

Ki támogatna szép szelid

urleányt anyagilag. "Helena" jellegre válaszolok. 8472

Fiatal

hadivéggy, hazatérő, ismeretséget kőne hozzávaló úriemberrel, ki anyagilag támogatná. Leveleket "Hadivéggy" jellegre kér. 8505

Ki ehajtsza

egy fiatal hölgyvel levelezni. Későbbi ismeretség nincs kívánva. "Hamlet" jellegre a kiadóba. 8508

Aikalmazást keres.

Intelligens magyar leány

gyermekek mellé ajánlok. Cim a kiadóhivatalban. 8491

Irodista

Január 1-re ajánlok bármily brodal teendőkre, valamint gyors és gépirásra. Cim a kiadóban. 8492

Jó bizonyítvánnyal

rendelő, középkorban levő hadmentes iparos, perész, felügyelő, vagy más bizalmi állást keres. Cim a kiadóban. 8457

Aikalmazást nyer.

Közös irodista

Ki a román nyelvet is bírja, felvétetik a Singer Co. varrógép részvénytársaságnál. József főherceg-ut. 9. 8497

Utazó

A papír és Norenergi szakmából fix fizetéssel és utazási általánnyal azonnal felvétetik. Cim Kovács Dezső, Nagyvárad, Zöldfa-utca. 8471

Házmeester vagy házmeester

keresetik azonnalra, ugyanott egy szorgalmas mindenfelé felvétetik, Kiss Ernő-utca 1. 8490

Konyhakertész

lehetőleg bolgár és egy vincellár, aki nagyobb szőlőt önállóan vezetni tud, lehetőleg azonnali vagy január 1-i belépésre kerestetik. Ortutay Lajos, Arad, Deák Ferenc-utca 39. 8482

Egy rendes megbízható

leány, ki a főzéshez is ért, felvétetik mindenesetre a Wild cukrászdában. 8487

Előre ítélt leány.

román nyelv bírásával felvétetik Ajánlatok Fried. Reitende, Klászontmiklós. 8507

D. ut. c. h. Bonne

wird zu 2 kleine Mädchen gesucht. Bathyány-ut. 32., II. em. 8510

Német leányt

keresek, ki a háztartásban segítőkész és varrni tud. Cim a kiadóba. 8503

Közös elhelyezés leány

felvétetik Az Est hírlapjában, Zrinyi-utca. 8516

Keresek

azonnali belépésre vizsgázott gépészt ki a gézek kezelésében teljesen jártas. Ajánlatokat Lóbl Gyula gazdasága Magyarbányhegyes (Csanádmezeje) címre kerek. 8521

Tanuló

fizetéssel felvétetik örv. Sütő Józsefné, Forray-utca. Üveg és porcellán üzletében. 8494

Gyakorlót

irodista, azonnal felvétetik Roth Test véreknél. 8500

Irodaiség

keresünk azonnali vagy január 1-i belépésével. Ajánlatokat nyújtásos vasúti vagy állami alkalmazottak is személyesen a Haditermény R-T. kirendeltéknél. Aradi Elő Takarékpénztár épületében d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig. 8468

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fő, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Lakást keres.

Egy

8473 vagy 2 ekeásan bútorozott szoba konyha használati februárba kerestetik. Ajánlatokat "Állandó bérlet" jellegre a kiadóba.

Keresek

2 szobás lakást azonnalra vagy februárba. Lovassy Adél, városbaza. 8454

Kiadó lakás.

Bútorozott szoba

elegáns modern házban, kiadó. Ugyanott egy pince lakás, raktárnak is használható, kiadó Cim a kiadóban. 8515

Vétel és eladás.

Eladó

garçon szobabator, áll: két szekrény, egy nagy ragasztó derekaljjal, egy éjjeli szekrény, egy tükros mosdó fekete márvány lappal, egy magas dívány, egy asztal, két párnázott szék. Szabadság-tér 2, II. emelet folyosó. 8498

Eladó

egy ebédlő dívány, mosdó, egy férfi téli-kabát Bohus palota IV. kapu II. emelet ajtó 11. 8474

Hosszú férfi téli kabát

alig használt, eladó. Nádor-ut. 2. házmeesternek. 8483

Eladó

két szobabeli bator. József főherceg-ut. 6., ajtó 7. 8501

Eladó

egy elegáns karmantyú kis gallérral. Deák Ferenc-utca 40/a., I. em., ajtó 3. 8502

Eladó

egy katonai köpeny szörme béléssel, téli kabátok és smoking öltöny. Weitzer János-utca 17., szabó-üzlet. 8509

Egy

új elegáns selyemruha, gyász miatt eladó. K. Háász Erzsébet divattermékben Bővös-utca 17. 8504

Francis sz. sz. sz.

bor, sör és szeszes italok tiszt. társára és szűrésére újból kapható a Citrom íz. Hőraktárban Arad, Deák Ferenc-utca 29. Telefon 989. 8514

Eladó

egy teljesen felszerelt batár két lóval, szárazszámmal és 2 db. fedeles hintó hajlós engedélyvel együtt. Bokor Adám, Tabajdi Károly-ut. 8520

Kitűnő hangú rövid zongora,

három pedálos, majdnem új, eladó. Cim a kiadóban. 8518

Eladó

szép szörme garnitúra. Megtekinthető 1-3 óra között Minorita-épület II. 25. 8493

Eladó

Kölcsöy-utca 3. szám alatt egy használt koncert zongora 2800 koronáért és egy fényképezőgép. 8498

Két városi bunda

egy perzsia kabát eladó, megtekinthető Joanovics szűcs cégnél. 8372

Eladó

fűrészgépek, benzinmotorok, lakatoszereszközök, stráfkocsi Fácán-utca 6. 8365

Portland cement

most készleten Kovács Soma és Társaság, Arad. 8398

Karácsonyi lak

kisebb-nagyobb mennyiségben kaphatók Ortutay Lajosnál, Deák Ferenc-utca 29. Telefon 1124. 8461

Vaszok

fajalmát, árajánlat fajták és mennyiség megnevezésével. "Fajalma" jellegre a kiadóba küldendő. 8465

Teljesen

jókarban lévő katonakabátok és rubák eladók Zrinyi-ut. 6. sz. 8467

Egy nyitott kecselész

Varjassy Lajos-utca 2-4. szám alatt eladó Bővebbet ugyanott a háznál. 8408

140-os

Nápolyi szelet kapható Elő Aradi Piskotagyár. Telefon 818. 8421

Pedálos

Schunda-cimbalom eladó Mikos Kelemen utca 20. sz. 844.

Akácmező

pergetőt, különként 24 koronáért eladó. Szivességből Kristóffy István. 8480

Soprákötő gépeket

megvonnék, ugyancsak soprákötéshez érte egyéneket azonnal alkalmazok. Ajánlatokat kerek Goldis Kornél Nadab. 8487

Eladó

2 hosszú női téli kabát. Wagner, Erzsébet körút 10. 8456

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Elegáns levelepapírok

mesés könyvek, imakönyvek, hangjegyek és egyéb karácsonvi ajándékok óriási választék a Deák Béla könyvkereskedésében. Forray-utca. Telefon 902. 7411

Zongora

keresztúros rövid, keveset használt, eladó. Kapa-utca 2/3. 8390

Mesés könyvek,

képek-könyvek, imakönyvek, emlékkönyvek, naplók, díszlevegypapírok és egyéb karácsonyi ajándékok óriási választék a Deák Béla könyvkereskedésében, Forray utca. Telefon 902. 7411

Is hűsítő ital

100 kocsi rakományal keresek megvételre. Ajánlatot kér Matejka M. faktorakodó, Verseca. 8088

Hegymagot

makóli ériás, valamint petrózselvény és egyéb magvakat, ugyazintén edes nem terméshüvellyel, melyek csíraképességért, fajtisztaságért felelősséget vállalunk, legelőször napi áron átállítunk. Terméket maximális áron adunk el. Aradiforgalmi Részvénytársaság, Makó. 8021

Butorok adóvételre.

Ebédülő, háló- és nappali szobaberendezés. Fa- és vasbutorok kaphatók Gurai Károly bútorüzletében Arad, Ányas Sándor-utca 6. sz. 2791

Nyers barkóc

minden mennyiségben voss from Arnold Bercsényi Miklós-utca 39. szám, telefon 194. szám. 6281

Ingatlan.

Dezse-utca 4/b.

számu 141 jövedelmező bérház, eladó. 8519

Magánház

eladó. Varjassy Lajos-utca 80. Megtekinthető d. a. 10-11-ig. 8511

Állásimárad

községtől 2 km-t. az országút mellett 170 hold prima föld, tanya épület és vetéssel eladó. Értekezni lehet Simánd 5 telefon számmal. 8479

Magánházat

megvételre keresek. Ajánlatokat a kalapbazarban kérem leadni. 8499

5 szobás

modern magánház, különösen földbirtokok részére, nagy udvarral és egy 5 holdas magyarországi szőlő, eladó. Értekezni d. u. 3-4. Cim a kiadóban. 7644

Ebédülő-utca

17 és Szabadság-tér 4. számu házak eladók. 8181

Nagy

részint be nem épített háztelek, rajta levő adómentes házzal a földön, vasúthoz közeli szabad kútból eladó. Cim a kiadóhivatalban. 8200

Ház

4 lakással, műhelyvel és kerttel, szabad kútból eladó. Értekezni lehet Varjassy Lajos-utca 103., háztulajdonosnál. 8858

Hosszú-utca 36. számu

ház. eladó. Értekezni lehet Borbély János. Kosuth-utca 35. szám alatt. 8410

Egy

adómentes, modern úri ház, villanyvilágítás, gyümölcsös kerttel, eladó. Értekezheti lehet Kosár-utca 10. sz. 8428

Három utcára szét felépít,

földszintes házzal, forgalmas helyen, eladó. Cim a kiadóban. 8460

Oktatás.

Egyetemi hallgató

előkelő családnál gimnáziumot vagy polgári végző ifjak melé házi-tanulónak ajánlók. Cim a kiadóhivatalban. 8476

Üzletek.

Egy jó forgalmu

fűszer és csemege kereskedés a belvárosba, visszavonulás miatt eladó. Bővebbet a kiadóban. 8473

Aradon

egy jóforgalmu szatócslélet, trafik, körlatolt italmérésel, adómentes házzal, konyha kerttel és 120 család állandó bevétel, más elfoglaltság miatt, eladó. Cim a kiadóban. 8139

Különte.

Zongora

havibérletre kerestetik. Vécsey-utca 16. 8454

Borpinco

legább 500 hl. űrtartalmu hordókival együtt az Aradhegyaljának leletdísig Palostól-Györökig osó részében bérvételre kerestetik. Ajánlatok Sat. György Súrfozde R-T. Lippa. 8451

Apróhirdetése

az "Aradi Közlöny" részére felvétetik a Messenger-boy rodoaban, Deák Ferenc-utca, Barba Béla hirdetesi és hírlapirodájában Zrinyi-utca és a Kosuth-utcai papírüzletben.

Gyógyászat.

Ház és vizkezelő

cilenti fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-utcai Vajdics-gyógyászatban. Kis tégely 2 korona, nagy tégely 8 korona 50 fillér. 8171

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Részvénykibocsátási hirdetmény

Az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1917. évi december hó 8-án tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározott, hogy az intézet részvénytőkéje 22500 darab 160 korona n. é. új részvény kibocsátása által 7,200,000 koronáról 10,800,000 koronára felemeltessék. Ezen új 22500 darab részvényből a rendkívüli közgyűlés határozata értelmében az Aradi Kereskedelmi Bank r. t. 9250 darab részvénye felcserélésére 9250 darab, és az Eleki Első Takarékpénztár r. t. 1000 darab részvénye felcserélésére 2000 darab részvény engedtetik át. A még fennmaradó 11250 darab részvényt pedig a régi részvények birtokosainak a következő feltételek mellett ajánljuk fel átvételre: négy darab 160 korona n. é. ötöd részvény alapján egy darab új 160 korona n. é. és négy darab 800 korona n. é. egész részvény alapján öt darab új 160 korona n. é. részvényre az elővételi jog 1917. évi december hó 10-től 29-ig bezárólag gyakorolható a régi részvényeknek az intézet pénztáránál (Aradon, Andrassy-tér 22. sz. I. emelet) való bemutatása mellett, mely alkalomkor azon körülmény, hogy az illető részvény alapján az elővételi jog igénybe vétetett a részvényen „1917. évi elővételi jog gyakorolva” lebélyegzéssel kitüntettetik.

1917. évi december hó 29-én túl az elővételi jog gyakorlása nem érvényesíthető.

Az új 160 korona n. é. részvény átvételi árúlyama 225 koronában állapittatik meg, melyből 160 korona a részvénytőkére, 65 korona pedig — a kibocsátási költségek és adó levonása után — a tartalékalapra fog iratni.

A befizetések az intézet pénztáránál következőképen teljesítendőek:

125 korona az elővételi jog gyakorlásánál,

1918. január hó 2-től 21-ig 100 korona és 1 korona illeték, valamint 1917. évi december hó 31-étől a befizetés napjáig számítandó 6%-os kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek az egész összeget a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Az új 160 K n. é. részvény a jövő 1918. évi nyereségben részesedik, miért is az 1917. évben befizetett összeg után a befizetés napjától 1917. évi december hó 31-ig számítandó 4%-os kamat fog az ideiglenes részvény ellismervény bemutatása alkalmával 1918. évi január hó 1-étől kezdődőleg az intézet pénztáránál megtérítettetni; ellenben az 1917. évi december hó 31-ike után fizethető részlet után a befizetés napjáig számítandó 6%-os kamat a befizetés napján a részvényes által fizetendő.

A befizetésekről szóló ellismervények ellen az új részvények 1918. évi június hó 1-étől vagy az igazgatóság által közhírré teendő naptól fognak kiszolgáltatni.

Amennyiben valamely részlet befizetése az esedékesség utolsó napján nem teljesítették, az alapszabályok 9. §-a értelmében az „Aradi Közlöny”, az „Arad és Vidéke” és „Aradi Hírlap” című lapokban a hátralékos részlet lefizetésére felhívás fog közzététetni és ha a közzétételt követő 45 nap után a hátralékos részlet be nem fizettetnek, az illető részvény megsemmisítettik, ahelyett pedig új részvény bocsájtatik ki és a már befizetett részlet a tartalék alap javára esik.

Aradon, 1917. december hó 10-én.

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Igazgatósága.